

Yerel Yönetimler

Mahmut Üstün
Tezcan Karakuş Candan
Gözde Yılmaz
Halil Ecer
Tunca Özlen
H. Ali Ulusoy
Abbas Karakaya
Aslıhan Aykaç Yanardağ
Aziz Kocaimamoğlu
Filiz Aydın Koç
Özcan Baripoğlu

MART 2019 / SAYI 17

www.gazeteduvar.com.tr

duvardibi

Bu sayıda...

4

Nasıl bir kent? Nasıl bir yerel yönetim? Bu nasıl bir seçim?

11

Homojenleştirmeye karşı yerel yönetimler

16

Yerel seçimlerde oy kullanma kılavuzu

28

Nasıl bir yerel program ya da 2000'li yıllarda toplumcu belediyecilik

37

CHP neden İzmir'i kaybetmek istiyor?

45

Sosyal belediyecilik nedir? Sosyalist belediyecilik nedir?

54

Sarı belediyecilik

7

Yerel yönetim seçimlerine giderken: Toplumun hislerine tercüman olmak

13

Makyavel'den günümüze kent yönetimi

21

Yeni rejimin gölgesinde yerel seçimler ve toplumcu belediyecilik

33

Ahmet İsvan: CHP'den onurlu belediyecilik

40

Ovacık modeli: 'Tek ilçede sosyalizm'

50

Önceki seçim sonuçlarına göre, İstanbul Belediye Başkanlığı'nı kim kazanabilir?

Yayın Tarihi: Mart 2019

Genel Yayın Yönetmeni: Ali Duran Topuz

Yayına Hazırlayan: Cennet Sepetci

AND Gazetecilik ve Yayıncılık, San. ve Tic. A.Ş. adına Yayın Sahibi: Vedat Zencir

İcra Kurulu Başkanı ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Ömer Araz

Kapak: İhsan Oturmak, Ölümüne Ne İyi Gelir, Yerleştirme

Katkıda Bulunanlar: Mahmut Üstün, Tezcan Karakuş Candan, Gözde Yılmaz, Halil Ecer, Tunca Özlen, H. Ali Ulusoy, Abbas Karakaya, Aslıhan Aykaç Yanardağ, Aziz Kocaimamoğlu, Filiz Aydın Koç, Özcan Baripoğlu

Yönetim Yeri: Maslak Mahallesi Ahi Evran Cad. Nazmi Akbacı İş Merkezi 233-234 Sarıyer/İstanbul Santral (212) 3463601, Faks (212) 3463635

Duvar Dibi Dergi'de yayımlanan yazı, haber ve fotoğrafların her türlü telif hakkı AND Gazetecilik ve Yayıncılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye aittir. İzin alınmadan, kaynak gösterilmeden ve link verilmeden iktibas edilemez.

<https://gazeteduvar.com.tr>
info@gazeteduvar.com.tr

© 2019 Gazete Duvar

Selamlar,

Gazete Duvar yayına başladığı günden bu yana sadece enformatik içeriği değil, o içeriklerin daha iyi anlaşılabilmesi için gerekli düşünsel, uzmanlığa dayalı içeriğin üretim ve sunumuna da önem vermeye gayret etti. İnternetin sağladığı hızlı enformasyon ve bilgi akışının yararlarının yanı sıra, bir müddet sonra baş edilmesi zor bir kargaşaya, en özetle aranan şeyin bulunmasını güçleştiren bir entropiye yol açmak gibi zararlı yönleri de olduğu malum. Bu güçlüğü aşabilmek için Duvar Kitap ile başladığımız derlemelere Duvar Dibi ile devam ediyoruz. Başlangıç itibarı ile Gazete Duvar'ın Forum sayfalarında kullanılan metinlerin bir derlemesinden oluşan dergimizin on yedinci sayısının başlığı 'Yerel Yönetimler'

Mahmut Üstün, Tezcan Karakuş Candan, Gözde Yılmaz, Halil Ecer, Tunca Özlen, H. Ali Ulusoy, Abbas Karakaya, Aslıhan Aykaç Yanardağ, Aziz Kocaimamoğlu, Filiz Aydın Koç, Özcan Baripoğlu ise 'Yerel Yönetimler' dosyamıza katkıda bulunan isimler.

Her zaman dediğimiz gibi: Gayret bizden himmet okurdan... İyi okumalar.

Nasıl bir kent? Nasıl bir yerel yönetim? Bu nasıl bir seçim?

Yerel seçimler öncesinde partilerden ve adaylardan en temel beklentimiz iktisadi, kültürel, siyasal boyutlarıyla kente yönelik bu hedefler ekseninde bir programa sahip olmasıdır. Adayların sermaye lehine kentleşme anlayışı ve kent yurttaşlarının lehine kent anlayışı arasında, bir başka ifadeyle kent rantlarının nasıl ve kimler lehine kullanılacağı konusunda nerede konumlandıklarıyla ilgili tatmin edici açıklamalardır.

MAHMUT ÜSTÜN

Kent insanların fiziki, sosyal, kültürel ve siyasal olarak kendilerini yeniden üretebildiği bir mekân özelliği taşıyorsa ancak bir kent olarak kabul edilebilir. N. Shultz'un ifadesiyle kent insanı tüm bu alanlarda sarıp sarmalayan bir mekan olmalıdır. Ama bugün hâkim durumda olan böylesi kentler değil "yatakhane" kentlerdir. Yatakhane kent kavramı insanın ev ile iş arasında sıkışmış bir hayata mahkûm edildiği ve çalışma zamanları dışındaki vaktini evde televizyon seyrederek ve uyuyarak geçirdiği bir kenttir. Yani bugünkü kentler ezici çoğunlukla kentlilerin sosyal, kültürel, siyasal alanda kendini üretmediği ve doğal ortama yabancılaşmış bir yaşam sürdürdüğü mekanik, edilgin ve mutsuz

//

Dolayısıyla bizim yerel seçimler öncesinde partilerden ve adaylardan en temel beklentimiz iktisadi, kültürel, siyasal boyutlarıyla kente yönelik bu hedefler ekseninde bir programa sahip olmasıdır. Adayların sermaye lehine kentleşme anlayışı ve kent yurttaşlarının lehine kent anlayışı arasında, bir başka ifadeyle kent rantlarının nasıl ve kimler lehine kullanılacağı konusunda nerede konumlandıklarıyla ilgili tatmin edici // açıklamalardır.

bir yaşam fabrikası gibidir. Bu yüzden insanlar kentle bütünleşmemekte, bir aidiyet duygusu geliştirememekte, kent kimliği ve kent yurttaşlığı gibi kavramlar lafızda öte bir anlam kazanamamaktadır.

Dolayısıyla kentler öncelikle kentliye iş ve aş (onurlu tokluk) olanağı sunan ama bunun ötesinde iş saatleri dışında kalan vakitlerinde de sosyalleşebileceği, kültürel-sanatsal faaliyetlere rahatlıkla ulaşabileceği, doğayı hissedebileceği ve yerel demokrasi mekanizmalarıyla kentin inşasına ilişkin kararlara katılabileceği siyasal demokrasi mekanları olmak durumundadır.

Zaten kent kavramı bütün bu özellikleriyle kır yaşamından farklılaşmıştır. Süreğen bir üretici faaliyetin yanı sıra, bilim ve sanatın boy verdiği, demokrasi ve yurttaşlık kavramlarının hayat bulduğu bir mekân olması, kentin en temel tanımlayıcı özellikleri olagelmıştır. Demek oluyor ki fiziki anlamda kentleşme artarken sosyal, kültürel ve siyasal içeriğiyle kent adım adım tasfiye edilmeye başlanmıştır. Bugün baktığımızda kent= düzenli iş ve gelir+sosyal ve kültürel yaşam+bilim+siyasal demokrasi formülü pek az abartarak diyebiliriz ki, kent= düzensiz iş ve gelir+beton yığını formülüyle yer değiştirmiştir...

Dolayısıyla bizim yerel seçimler öncesinde partilerden ve adaylardan en temel beklentimiz iktisadi, kültürel, siyasal boyutlarıyla kente yönelik bu hedefler ekseninde bir programa sahip olmasıdır. Adayların sermaye lehine kentleşme anlayışı ve kent yurttaşlarının lehine kent anlayışı arasında, bir başka ifadeyle kent rantlarının nasıl ve kimler lehine kullanılacağı konusunda nerede konumlandıklarıyla ilgili tatmin edici açıklamalardır.

Peki kent yurttaşların gereksinimleri temelinde (kullanım değeri eksenli) bir kentleşmenin, sermayenin gereksinimleri ekseninde (değişim değeri eksenli) bir kentleşmeden farklılaşmasını sağlayan bir kent politikasının somut/pratik göstergeleri nelerdir?

Kentlilerin insanca koşullarda çalışabildiği ve onurlu bir tokluğa kavuştuğu bir kentsel üretim ve istihdam koşullarını yaratmak için kentin ekonomik hayatına ilişkin bir bakış açısına sahip mi?

Kent yurttaşlarının insani barınma koşullarına (barınma hakkı) sahip olması için bir perspektife ve somut politikalara sahip mi?

Kent yurttaşlarının eğitim, sağlık gibi hizmetlere kolay, ucuz ve kaliteli ulaşımı için politikalara sahip mi?

Kent yurttaşlarının gerek iş yaşamına katılımı gerekse sosyal, kültürel etkinliklere ulaşabilmesi ve gerekse siyasal hayata katılımı, özellikle de kentler büyüdükçe etkili, hızlı, kaliteli bir ulaşım imkânı ile olasıdır. Dolayısıyla kent yurttaşlarının bu alanlara yaya ya da motorlu ulaşımını ekonomik, rahat ve hızlı yapabil-

mesi için bir programı var mıdır?

Kent yurttaşının sosyalleşme imkanları için gerekli açık ve kapalı kamusal alanlar üretilmesi gerekir. Yeşil alan, meydan, yaya yolları vb. gibi mekanların üretimi konusunda ne düşünüyor?

Yerleşim bölgesi olan her yer için kolay ulaşılabilir sanatsal, kültürel, bilimsel faaliyet imkanları ve kaliteli yeşil alanlar üretmek gibi bir derdi var mıdır? Yani bu tür faaliyetleri belli merkezlerle ve belli toplumsal kesimlerle mi sınırlı tutmaktadır? Yoksa bu faaliyetlere tüm kentlilerin ulaşabileceği fiziki ve ekonomik koşulları üretmeyi mi düşünmektedir? Yine bu faaliyetleri salonlarla mı sınırlamaktadır? Yoksa bütün kenti meydan meydan, sokak sokak bir açık hava müzesine, açık hava tiyatro ve konser salonuna dönüştürmek gibi bir yaklaşımı var mıdır?

Sağlıklı bir kent yaşamı sağlıklı su, temel alt yapı hizmetleri ve sağlıklı bir çevre ile olasıdır. Bu alanlarda neler planlanmaktadır?

Ve kapitalizm koşullarında yaşadığımızı göre, bir dizi alanda eşitsizliklerin varlığını hesap eden ve bu eşitsizliklerin yarattığı kentsel olanaklardan yararlanma orantısızlığını kaldırmayı hedefleyen, kentin dezavantajlı kesimlerini önceleyen pozitif ayrımcı politikaları var mıdır?

Ve hepsinden önemlisi, (yukarıda saydıklarımızı garanti altına alacak olan da budur) kent yurttaşlarının, kentin nasıl inşa edileceğine ilişkin kararlara etkin katılımı (kent hakkı) konusunda göstermelik olmayan, sahici araç ve yöntemler önermekte midir?

Sahi bir yerel seçime girerken, kent yurttaşları, siyasi partiler ve adaylar tüm bu konulara ne kadar ilgilidir?

Eğer tüm bu konulara ilgili değilsek, kimi seçersek seçelim, kentlerde bugün egemen olan rant merkezli yaklaşımda hiçbir anlamlı değişim olmayacağı kesin değil mi?

Yerel yönetim seçimlerine giderken: Toplumun hislerine tercüman olmak

Siyaseti aşağıdan yukarıya ören, yerel siyasetle gelecek kurgusunu bilimsel bilginin ışığında oluşturan bir kentsel siyasetin kendisi, gerçekte siyasetin geleceğidir. Halk için, halkla birlikte, halk tarafından bir yerel yönetim politikası zorunluluktur. Özgücüne güvenen ve örgütlenmiş yerel yönetimler, sandık güvenliğinin de, salt seçime endekslenmeyen gelecek örgütlenmesinin de, yeni bir yaşamı nüvelendirmenin de sigortasıdır.

TEZCAN KARAKUŞ CANDAN

Bazı anlarda konuşan ile dinleyen arasında bir geçirgenlik, bir duygu bağı kurulur. İşte tam da böyle bir ortamda en çok duyulan şey “hislerine tercüman oldunuz” sözleridir.

Hislere tercüman olmak, karşılıklı bir duygusal geçirgenliktir, samimi-yettir, hesapsızca derdini anlatmak, umutsuzluğa kapılmış yüreklere, yapayalnızlık içerisinde bir başına ne yapacağını bilememe haline umut katmaktır. Bütün bu satırların yazılmasına vesile olan Denizli’de yaptığımız sunumların yüreklerdeki yansımasıydı. Yerel seçimler sürecine giderken ön sıralarda, gözyaşlarını tutamayan bir kadının, “nasıl iyi geldiniz bize”, sözlerinden cesaret alarak o umut ve enerjiyle bu

//

“Kimsesizlerin kimsesi olan Cumhuriyet”in, kazanımları ve değerleri gözlerimizin önünde bir bir yıkılırken gösterilen refleksler kimseyi tatmin etmedi. Üstüne , dikkate alınmama, atlatma, cesaretini ve kararlılığını kaybetme halindeki siyasetçilerin varlığı eklenince toplum bir kez daha sarsıldı, hep duvara konuştuğunu fark etmenin derin şokunu yaşadı. Nereye gidersek bu hissiyat bir kez daha sezildi, bu kimsesizlik hali umutsuzluğu da beraberinde

//

getirdi.’

kez de yazmak istedim. Çünkü yaşadığımız gerçeklikte giderek toplumun büyük bir çoğunluğuna sirayet eden kimsesizlik ve umutsuzluk hissiyatını ve nedenlerini birbirimizle paylaşabilirsek bu hepimize iyi gelecek. Böylece bir toplumsal terapi gibi hissiyatımızı paylaşarak, yalnız olmadığımızı bilerek, yaralarımızı sarıp, mücadele enerjimizi toparlayabileceğiz. Kim bilir belki de ihtiyacımız olan, toplumsal hissiyatın örgütlenmesidir.

KİMSESİZLİK HALİ

Aylardır her birimizi yakından etkileyen ve toplumsal olarak içe kapanma, kişisel kurtuluş arayışları, ülkeyi terk etme isteğinin ana kaynağı toplumun kendisini sahipsiz ve yapayalnız hissetmesinden kaynaklanıyor. Kimileri tarafından küskünler diye ifadelendirilse de, bu küskünlük değil bir kimsesizlik hali.

Öfkemizin gözlerimizi çakmak çakmak yaptığı, paylaştıkça yutkunmakta zorlandığımız bu kimsesizlik haline tercüman olunamaz ise bu yerel seçimler de öyle geçip gidecek.

Toplum her seçimde bir kez daha umutlanıyor ve siyasetin önüne geçerek yol gösterici oluyor. Ancak siyasetten karşılığını bulamayınca her defasında daha ağır bir umutsuzluğa kapılıyor. 24 Haziran cumhurbaşkanlığı seçiminde Ankara, İstanbul ve İzmir meydanlarını dolduran her kesimden, her siyasal düşünceden milyonlar, adaydan bağımsız biçimde, topluma sunulan alanı kullanarak bu geriye gidişe dair toplumsal bir sorumlulukla bir kez daha parmak kaldırdı, siyasete mesaj verdi. “Biz de varız, yalnız değilsiniz, düşün yollara, sokaklara, meydanlara!” dedi. Toplum daha yaşanabilir bir Türkiye için siyasete yol gösterecek şekilde sokaklarda kendini ortaya koydu. “Haydi!” dedi.

“Köprüyü geçmeden son çıkış” olarak tarif edilen 24 Haziran Seçimleri ve sonrasında yaşananlar, kaldırılan o parmakların görülmemesi ve sanki demokratik bir durummuş gibi kazanımlarımızın ortadan kaldırılması, parlamenter sistemin çökertilmesi, rejimin değiştirilmesinin son çivisinin çakılması karşısındaki sessiz sedasız kabullenme hali, hepimizi bir kez daha şoke etti.

“Kimsesizlerin kimsesi olan Cumhuriyet”in, kazanımları ve değerleri gözlerimizin önünde bir bir yıkılırken gösterilen refleksler kimseyi tatmin etmedi. Üstüne , dikkate alınmama, atlatma, cesaretini ve kararlılığını kaybetme halindeki siyasetçilerin varlığı eklenince toplum bir kez daha sarsıldı, hep duvara konuştuğunu fark etmenin derin şokunu yaşadı. Nereye gidersek bu hissiyat bir kez daha sezildi, bu kimsesizlik hali umutsuzluğu da beraberinde getirdi. Umut bağlanılan siyasi partilerden, toplumsal muhalefet bileşenlerinden beklenen tepkiler olmayınca, dünyayı değiştirme idealiyle yola çıkanlar da sınıfı geçeme-

//

İdari olarak kayyımlarla tehdit edilen, mali olarak damadın iznine tabi olan yerel yönetimlerin olmazsa olmazı imar düzeninin, 3194 sayılı İmar Kanunu değişikliği için hazırlanan taslakla -imar rantının da- tekelleşeceği bir dönemde, yerel yönetim politikaları eskisi gibi hiç olmayacak. Rant hayali görenler ise ya küçük ölçekli ihalelerle yetinmekle kalacaklar ya da iktidarla işbirliği içerisinde pay almaya bakacaklar.

Yerel yönetimler kimsesizlerin kimsesi // olmak zorundadır.

yince hepimiz biraz kimsesizleştik. Cumhuriyete, demokrasiye, özgürlüklere, adalete, barışa sevdalı toplum öksüz kaldı. Kalkan parmaklar indi. Derin bir hüznü kapladı yürekleri, toplumsal bir çıkışın dinamiklerine olan umutlar bir kez daha silikleşti. Kimsesizlik öfkesi, yapayalnız olma hali, sahiplenilmeme duygusu giderek umutsuzluğu çoğalttı.

Bize emanet edilen bir devrimi geliştirmek bir yana, koruyamadık. Rejim değişti derken bile bir burukluk yaşanıyor, yumruk gibi düğümleniyor boğazımız, kabullenemiyoruz. Yaşadığımız bir temsiliyet sorunu ve kabullenemediğimiz yeterli tepki gösteremeyen siyasi partiler, yüksek tepelerden siyaset yapanlar, toplumun yararını düşünüyormuş gibi yaparak şahsi menfaatini düşünenler. Her şey öylesine ortada ki, hiçbir süslü söz ve mazeret bu gerçeği perdeleyemiyor. İyilik de kötülük de samimiyet de samimiyetsizlik de görülüyor, biliniyor. Gözün önündeki perde kalktı. Kimsesiz kaldığımızı gördük.

Kimsesizlik hali ideolojik bir sonuçtur. Tam da böylesi dönemlerin merhemi ise ideolojidir.

Şimdi bu gerçeklikle yeniden bir yerel yönetim seçimlerine gidiyoruz. Muhalefet cephesi sanki rejim değişmemiş gibi davranıyor. Yerel yönetimler asla 24 Haziran'dan önceki gibi olmayacak! Bunu bilerek hareket etmek zorundayız.

İdari olarak kayyımlarla tehdit edilen, mali olarak damadın iznine tabi olan yerel yönetimlerin olmazsa olmazı imar düzeninin, 3194 sayılı İmar Kanunu değişikliği için hazırlanan taslakla -imar rantının da- tekelleşeceği bir dönemde, yerel yönetim politikaları eskisi gibi hiç olmayacak. Rant hayali görenler ise ya küçük ölçekli ihalelerle yetinmekle kalacaklar ya da iktidarla işbirliği içerisinde pay almaya bakacaklar.

Yerel yönetimler kimsesizlerin kimsesi olmak zorundadır.

Öyleyse hem bu kimsesizlik halinde hem de azgın bir şekilde üzerimize gelen ekonomik çöküntü içerisinde yerel yönetim politikaları salt bir hizmet etme yaklaşımı ile ele alınamaz. Daha ötesine ihtiyacımız var. Siyasetten ve ideolojiden uzak bir yerel yönetim anlayışı eşyanın tabiatına aykırı. O yüzden yerel yönetimleri siyasetler üzerinde salt bir hizmet olarak görmek hezimete yol açabilir.

Demokrasi talebini dillendiren, yaşamı yeniden örgütleme kararlılığını gösteren, ekonomik çöküş sürecinde dayanışmayı ve paylaşmayı organize eden, üretim odaklı bir yerel yönetim anlayışına ve programına şiddetle ihtiyacımız var. İnsanları nesneleştiren değil özneleştiren, toplumsal barışın anahtarı "vicdan ve sevginin" mekânsallığını inşa edecek bir yerel yönetim anlayışına şiddetle ihtiyacımız var.

Hizmet bir noktaya kadar önemli ancak bu hizmeti katılımcı bir anlayışla örgütleyecek potansiyeli de yerel yönetimler üretmek zorundadır. Rant yerine değer kavramını gündeme getiren, halkına, kentine, kendine ve geleceğine değer veren, yaşayanlarını değerli kılan ve değerli hissettiren bizi birbirimizle buluşturan, hislerimize tercüman olan yerel yönetim anlayışına ihtiyacımız dünden daha fazla. O nedenle yerel yönetimler, siyaset dışı ya da üstünde değil bizzat siyasetin kendisidir.

'İHTİYACIM ASFALT DEĞİL UMUT'

Siyaseti aşağıdan yukarıya ören, yerel siyasetle gelecek kurgusunu bilimsel bilginin ışığında oluşturan bir kentsel siyasetin kendisi, gerçekte siyasetin geleceğidir. Halk için, halkla birlikte, halk tarafından bir yerel yönetim politikası zorunludur. Özgücüne güvenen ve örgütlenmiş yerel yönetimler, sandık güvenliğinin de, salt seçime endekslenmeyen gelecek örgütlenmesinin de, yeni bir yaşamı nüvelendirmenin de sigortasıdır. Belki de bu yüzden, "Ben Türkiye'nin geleceğini göremiyorum. Varsın asfalt dökmesin, ihtiyacım asfalt değil umut!" diyen kadının sözleri hâlâ kulaklarımızda.

Ezcümle, yapayalnız ve kimsesiz değiliz, umudu önce kendimizde oluşturacağız ki, geleceğimiz olan çocukların gözlerinin içine bakabilelim. Gelecekte ve kendimizden umudu kesersek işte o zaman hissizleşiriz, kimsesizleşiriz. Ne zaman yeniden başlamadık ki! Ne zaman emek vermeden, mücadele etmeden güzel şeylere sahip olduk ki! Öyleyse bu süreci yeniden öreceğiz ve birlikte aşacak gücümüz kendi kaynağımızda. Anadolu'nun o mükemmel coğrafyasında boy veren kültürler mozağinde.

Pembe Köşk'te aralık ayına kadar süreceğiz "Cumhuriyet'in ilk on yıllık hikâyesi" sergisini İsmet İnönü'nün kızı Özden Toker'in muhteşem bilgeliği ile gezerken aktardığı bir anısıyla bitireyim yazıyı. Özden Toker çocukken Atatürk'ün kendilerine, "Aynaya bakmadan asla dışarıya çıkmayın. Toplum içine çıkıyorsunuz, herkes size bakacak, göreceğiz, ona göre tavır alacak" dediğini aktarmıştı. Korkularla ve umutsuzlukla çevrelenmiş bir ortamda, kimsesizliğimizi, korkularımızı yenecek olan kararlılığımız, haklılığımız ve birbirimiziz. Onu harekete geçirecek olanı ise aynaya bakınca göreceksiniz. Toplumsal hislerimize tercüman olan bir süreci örgütlemek dileğiyle, "aynaya bakmadan asla dışarı çıkmayın". Dostça kalın.

//

Korkularla ve umutsuzlukla çevrelenmiş bir ortamda, kimsesizliğimizi, korkularımızı yenecek olan kararlılığımız, haklılığımız ve birbirimiziz. Onu harekete geçirecek olanı ise aynaya bakınca göreceksiniz. Toplumsal hislerimize tercüman olan bir süreci örgütlemek dileğiyle, "aynaya bakmadan asla dışarı çıkmayın".

Homojenleştirmeye karşı yerel yönetimler

Farklı kimliklerde var olmak isteyen bireyler, homojenleştirme, tek bir kimliğin içerisinde sıkıştırılma eylemlerine karşı adımlar atarken, kurumsal yapıları dönüşüme uğratarak ve farkındalık seviyesi yüksek kurumlardan beslenerek yol alabilirler.

GÖZDE YILMAZ

Kaos GL'nin bu hafta İzmir'de düzenlediği Yerel Yönetim Okulu'nda, aslında yerel yönetim işlevliliğinin ülkemizde ne denli az olduğu ortaya koyuldu. Gerek sivil toplum örgütleri katılımcılarının, aktivistlerin, gerekse belediye çalışanlarının, kent konseyi çalışanlarının deneyimleri bizlere, demokratikleşme sürecinde çokça işlevi olması gereken yerel yönetim organizasyonlarının içine düştükleri hiyerarşik bürokrasi ağlarında nasıl boğulduklarını gösterdi. Toplumsal farklılıkları koruma misyonu taşıması gereken beledi-

16 EKİM 2018

yelere bağı eşitlik birimleri, yerel yönetim ağlarında çalışan bireylerin ve halkın farkındalık seviyesinin düşük olması sebebiyle can çekmekte, sosyal kapsayıcılık görevini yerine getirememektedir. Politik örgütlenmenin yetersiz, özellikle gençler arasında politik bilincin düşük seviyede olması, yerel yönetimleri uyandıracak mekanizmaları aktive edememektedir. Hâlbuki uluslararası olumlu yerel yönetim örneklerini takip etmek, bu örnekleri tartışarak sosyo-kültürel koşullarımıza uyarlamak gerekli. Fakat bunun için, bireylerin eylemde bulunup, toplumsal değişim sağlayabileceklerine dair özgüvenlerinin artması elzemdir. Kişilerin tek başlarına ulaşamayacakları kişisel ve toplumsal güven çitası, ancak ve ancak sivil toplum örgütleri ile bir araya gelerek, toplumsal ağları güçlendirme suretiyle mümkün olabilir. Yerel yönetimi işlevsel kılan da bu tarz dinamiklerdir.

Farklı kimliklerde var olmak isteyen bireyler, homojenleştirme, tek bir kimliğin içerisine sıkıştırılma eylemlerine karşı adımlar atarken, kurumsal yapıları dönüşüme uğratarak ve farkındalık seviyesi yüksek kurumlardan beslenerek yol alabilirler. Eşitlik birimi gibi belediye organları, kent konseyleri, sivil toplum örgütleri, partiler, farklı toplumsal fonksiyonları bulunan yapılanmalar daha çok desteklenmeli ve görünürlükleri arttırılmalıdır. Periferinin siyasal olana dâhil edildiği ve merkezden uzaklaştırılmadığı süreç, ancak bu yapılanmaların işlevliliği ile mümkündür.

Başlangıç olarak, birbirimizin hikâyelerini dinlemeye açık olma yolunu seçebiliriz. Bu konuda 2000 yılında Kopenhag'da geliştirilen ve çeşitli ülkelerde örnekleri bulunan "human library" yani "insan kütüphanesi" projesi bize yol gösterebilir. Birbirimizi tanımlarken kullandığımız yerleşik kalıpları, ahlaki yargıları yok etmeyi yahut dönüşüme uğratmayı amaç edinen bu kütüphaneler, kitaplar yerine insanları "okumayı", dinlemeyi, farklılıklarımızdan öğrenmeyi, "kitabı kapağına bakarak yargılamamayı" hedefliyor. Ülkemizde Sabancı Üniversitesi'nde, Barista Rock Festivali'nde gördüğümüz insan kütüphanesi projesi, maalesef çokça insan tarafından tanınmamakta. Hâlbuki bu tarz projeler, kendimizi tanımamızı, birbirimizin hikâyelerinden öğrenmemizi, birbirimize duyduğumuz güveni tazelememizi ve iş birliği yapmamızı sağlayabilirler.

Hepimize daha çok bir aradalık içeren günler dilerim.

//

Eşitlik birimi gibi belediye organları, kent konseyleri, sivil toplum örgütleri, partiler, farklı toplumsal fonksiyonları bulunan yapılanmalar daha çok desteklenmeli ve görünürlükleri arttırılmalıdır. Periferinin siyasal olana dâhil edildiği ve merkezden uzaklaştırılmadığı süreç, ancak bu yapılanmaların işlevliliği ile mümkündür. //

Makyavel'den günümüze kent yönetimi

Günümüz Türkiye'sinde yerel seçimlerin de yaklaşması ile tüm belediye başkan adaylarının Makyavelli'yi okuyup sokaklara döküldüğü zannına kapılmak, yerinde bir zan olacaktır. Kent yönetimine aday olanların, aday oldukları kentlerde eski yani kendilerine ait olmayan hafızayı ortadan kaldırmak istemeleri görüldüğü üzere tarihi bir öğüde dayanmaktadır.

HALİL ECER

1469-1527 yılları arasında yaşamış, tarih ve politika biliminin kurucusu sayılan Floransalı düşünür Niccolo Machiavelli (Makyavel olarak da bilinir) yönetim bilimi açısından neredeyse kutsal olarak kabul edilen 'Prens' adlı kitabı ile varlığını sürdürmektedir. Kitabın beşinci bölümünde fethedilmeden önce kendi yasalarıyla yaşayan kentlerin nasıl yönetilmesi gerekliliği üzerinde yorumlamalarda bulunmuştur. Bu yorumlamalarında gerek Romalıların gerek Spartalıların kent yönetim biçimlerinden mülhemle bir kent yönetim analizi sunmuştur. Makyavel'in söz ettiği kent yönetimi elbette ki işgal edilen kentin yönetimidir.

//

Kent yönetimine aday olanların, aday oldukları kentlerde eski yani kendilerine ait olmayan hafızayı ortadan kaldırmak istemeleri görüldüğü üzere tarihi bir öğüde dayanmaktadır. Her partinin kendi değerlerini topluma ve mekâna empoze etmesi, iki seçim arasında geçen süreçte hem mekanın hem de toplumun üretilmesi anlamına gelmektedir. Hal böyle olunca kimliksiz toplum ve mekân ortaya çıkmaktadır. Çünkü bu süreçler de mekânsal ve toplumsal üretimin yoğunlaştığı süreçlerdir.

Fakat aynı yöntemi günümüze yorumladığımızda benzerliklerin ne kadar büyük olduğunu fark ediyoruz. Makyavel bir kenti yönetmenin en ideal yolunun o kenti ve kentte yaşayanların ortadan kaldırılmasıyla mümkün olduğunu dile getirmiştir. Bu görüşüne temel olarak Romalıların, Capua ve Numantia'yı yok ederek bir iktidar kurduklarını dile getirmiştir. Bu ortadan kaldırma hali farklı yöntemlerle olmaktadır. Kentteki toplumsal ilişkileri ortadan kaldırmak, mekânsal hafızayı silmek gibi yollarla bir kent yok edilebilir. Aksi takdirde 'özgürce yaşamaya alışmış bir kentte orayı yıkmadan efendi olamaya çalışan biri, onun tarafından yıkılacağını hesaba katmalıdır.' Yok etme dışında farklı alternatifler olarak kenti yönetmek isteyenlerin oraya yerleşmesi ya da kent yöneticilerini bir şekilde kendine bağlaması gerekliliği üzerinde durmuştur. Tarih 1469-1527.

Tarih Şubat 2019. Günümüz Türkiye'sinde yerel seçimlerin de yaklaşması ile tüm belediye başkan adaylarının Makyavel'i okuyup sokaklara döküldüğü zannına kapılmak, yerinde bir zan olacaktır. Kent yönetimine aday olanların, aday oldukları kentlerde eski yani kendilerine ait olmayan hafızayı ortadan kaldırmak istemeleri görüldüğü üzere tarihi bir öğüde dayanmaktadır. Her partinin kendi değerlerini topluma ve mekâna empoze etmesi, iki seçim arasında geçen süreçte hem mekanın hem de toplumun üretilmesi anlamına gelmektedir. Hal böyle olunca kimliksiz toplum ve mekân ortaya çıkmaktadır. Çünkü bu süreçler de mekânsal ve toplumsal üretimin yoğunlaştığı süreçlerdir. Bu üretimin başarıldığı yerler 'seçim kalesi' olarak tanımlanıyor. Yine bu tanımlama bizi Makyavel'e ulaştırıyor. Tanımlamanın böyle yapılması tesadüfi bir şey değildir. Tarihsel süreç içerisinde askeri ve yönetim mekânı olarak karşımıza çıkan kale kavramı tazeliğini korumaktadır. Her ne kadar kaleler günümüzde tarihi bir duyum ve müzevari bir etki yaratsa da asıl anlamıyla gerek siyasal arenada gerek toplumsal hafızada yerini korumaktadır. Bu haliyle gerek partiler arasındaki ilişkiler gerek toplumsal ilişkiler demokratik ölçütlere göre değil askeri eğilimle oluşmaktadır. Ve bu kentler partilerin ya seçim startını verdiği yerler ya da seçim finalinin yapıldığı yerler olarak sembolleşmektedir. Bu yüzden her partinin en büyük dileği, bir kenti kendi değerleri ölçüsünde var etme ve bir kale olarak adlandırmak olmuştur. Genelde bu dilekleri hem fonksiyonel hem de nüfus bakımından çok büyük kentler üzerinde gerçekleştirmekten kaçınırlar. Bu durumun sebebi, büyük kentlerdeki heterojenliğin böyle bir şeye izin vermeyeceğini bildikleri içindir. Bunun alternatifi büyük belediyeler altındaki merkez ilçelerdir. Fakat bu merkez ilçeler büyükşehir belediyesine bağımlılık gösterdikleri için kısıtlı olmaktadır. Bu büyük kentlerdeki kısıtlılık halinin bir diğer sebebi yöneten ile yönetici arasındaki uzak ilişkidir. Parti ilkelerini kente yaşayanlara ulaştırmanın zorlukları vardır. Bu zorluklar genelde büyük kentlerdeki karmaşık ilişkilerden kaynaklanmaktadır. Yani büyük kentlerde yaşayanların küçük kentlere oranla yönetim ile ilişki içerisine

girmekten kaçınma eğilimleri mevcuttur. Bu eğilim yönetimden gelecek olanın özümsemesini zorlaştırmaktadır. Tıpkı Makyavel'in değindiği yönetici tarafından belirlenen normların halkta karşılık bulma gerekliliği gibi.

Kentleri yöneten partilerin kendi ilkelerini kente uygulaması ve toplumsal yaşamın o ilkeler çerçevesinde üretilmesi mekânı da ideoloji sahibi etmiştir. Bu yüzden 'bana belediyenin kime ait olduğunu söyle sana kentte ne yapabileceğini söyleyeyim' şiarı geliştirilebilir. Kentin sosyal yaşamı, ticari yaşamı hatta özel yaşamı üzerine konuşmak mümkün olmaktadır. Çünkü her ideoloji benimsenmek ister ve bu minvalde bir çaba içerisinde olur. Mekânın ve toplumun üretimi birbirinden bağımsız değildir. O halde, bir kentin yönetilmesi aynı zamanda yönetilenin üretimi anlamına gelmektedir.

Türkiye kentlerinde Makyavel'in kalıntılarını bulmak zor değildir. Seçim beyannamelerinden seçim şarkılarına kadar sirayet eden popülizmin asıl hedefi de bu kalınlara ulaşma isteğidir. Bilinçli ya da bilinçsiz, programlı ya da programsız her kent yönetimine aday olanın gayesi, kenti yönetirken ilkeleri doğrultusunda mekânsal ve toplumsal üretim gerçekleştirmektir. Eğer bu ilkeler halkın talebi doğrultusunda olursa problem yok gibi görünmektedir fakat halka rağmen ise toplumsal üretimin başlangıcı anlamına gelmektedir. Bu bağlamda seçim sürecinde yapılacak olan her şeyin bir temele oturtulmaması mümkün olmaktadır. Şayet bir temel aranılacaksa, 'Makyavelizm' adı altında 'amaca giden her yolun mübahlığından' söz edilebilir. Makyavelizm'in bu temeli, ahlaki açıdan facia olarak görülebilir, ki zaten 'olumsuz ve ilkesiz bir politik hırsın anlatımı' olarak düşünsel sitemde kendine yer edinmiştir.

Sonuç olarak 520 sene önce yazılan bir metnin günümüz kent yönetimiyle olan organik bağlılığı zaman ötesi bir mevzunun sonucudur. Birçok anlamda gelişen dünya, söz konusu yönetmek ya da hükmetmek olduğu zaman bazı değerlerin sabit kaldığını göstermektedir. Bu sabit değerlerin günümüz kent yaşamında ve yönetiminde belirleyici rol oynaması bir kanıksamaya sebep olmaktadır. Kent yaşamının kanıksanacak bir mevzu olmayacağını ve kent yaşamının ehemmiyeti açısından tehlikeli olduğunu neredeyse tüm kent kuramlarında öğüt olarak önümüzde bulabiliyoruz. Bu minvalde mekânsal ve toplumsal üretimin yansımalarından beri olmadığımız için kent dokusunun yerinden incelenmesi ve ona göre yaşama ayak uydurulması gerekmektedir.

//

Sonuç olarak 520 sene önce yazılan bir metnin günümüz kent yönetimiyle olan organik bağlılığı zaman ötesi bir mevzunun sonucudur. Birçok anlamda gelişen dünya, söz konusu yönetmek ya da hükmetmek olduğu zaman bazı değerlerin sabit kaldığını göstermektedir.

Yerel seçimlerde oy kullanma kılavuzu

Hangi yerellikte CHP-İYİ Parti ittifakı var, uzlaşa olan yerelliklerde hangi parti ittifak adına aday gösteriyor, nerede iki parti de kendi adaylarıyla yarışıyor, İYİ Parti nerelerde "HDP kazanmasın" diye MHP'ye yol veriyor, kaç il ve ilçede HDP "demokrasi güçleri"ni destekliyor?

09 ŞUBAT 2019

TUNCA ÖZLEN

// İttifakın CHP listesinden Ankara için yeniden aday gösterdiği Mansur Yavaş, seçimin favorisi gibi görünüyor. 2014'te kurulan CHP-MHP ittifakının MHP kanadından da oy alması beklenen, HDP'nin karşısına aday çıkarmadığı Yavaş, hiç bir ideolojik tonlama içermeyen, neo-liberal politikalarla uyumlu, "hizmet belediyeciliği"ni merkeze alan bir seçim çalışması yürütüyor. Adayın "hırsız, çirkef ve islamcı" olmaması, 24 yıl boyunca Melih Gökçek mezalimini yaşayan Ankaralıları için maalesef yeterli görülüyor.

Binali Yıldırım: "Mevzuatta bir Meclis Başkanının belediye başkanlığına adaylığı düşünülmemiş."

Mehmet Özhasseki: "Ankara'da elim kırılıns dönemi bitecek." Nihat Zeybekçi: "İzmir'e 'Mahallenin en güzel kadını' dedim, 'kızı' dedim."

İttifakın AKP kanadını heyecanlandırmayan, MHP kanadına ise özel olarak hitap etmeyen bu üç isim, Saray'a hakim olan sıkışma ve güvensizlik halini gözler önüne seriyor. Ancak bu sıkışma hali, iktidar cephesiyle sınırlı değil.

Hangi yerellikte CHP-İYİ Parti ittifakı var, uzlaşılı olan yerelliklerde hangi parti ittifak adına aday gösteriyor, nerede iki parti de kendi adaylarıyla yarışıyor, İYİ Parti nerelerde "HDP kazanmasın" diye MHP'ye yol veriyor, kaç il ve ilçede HDP "demokrasi güçleri"ni destekliyor?

Sosyalist solun toplumsal bir etkisi olan az sayıdaki yerellikte durum nedir? YSK'nın seçime girme hakkını gasp ettiği ÖDP ve EMEP, seçime girme yeterliliği olmayan diğer sosyalist partiler ne yapacak? Bağımsız sosyalist adaylar nerelerde yarışıyor?

31 Mart seçimlerinde oy kullanmak için gerçekten de bir kılavuza ihtiyacımız varmış gibi görünüyor.

MAÇ 2-1 BİTECEK AMA KİMİN LEHİNE?

Sandıkların açılmasıyla beraber gerilimin en fazla yükseleceği merkezin Ankara olacağı aşikar. 2014 seçimlerinde Mansur Yavaş'ın yüzde 1 oy farkla yarışı kaybettiği Ankara'da seçimlere hile karıştığını düşünmeyen yok. Dönemin İçişleri Bakanı Efkân Ala'nın çevik kuvvet polisleriyle Yenimahalle İlçe Seçim Kurulu'nu basması, seçimin de sonucu belirlemiştir. Şaibeyle gelen Gökçek ise, "kayyum"la gitti.

İttifakın CHP listesinden Ankara için yeniden aday gösterdiği Mansur Yavaş, seçimin favorisi gibi görünüyor. 2014'te kurulan CHP-MHP ittifakının MHP kanadından da oy alması beklenen, HDP'nin karşısına aday çıkarmadığı Yavaş, hiç bir ideolojik tonlama içermeyen, neo-liberal politikalarla uyumlu, "hizmet belediyeciliği"ni merkeze alan bir seçim çalışması yürütüyor. Adayın "hırsız, çirkef ve islamcı" olmaması, 24 yıl boyunca Melih Gökçek mezalimini yaşayan Ankaralıları için maalesef yeterli görülüyor.

İstanbul'da tansiyon da, beklentiler de daha düşük. "Düşük profilli" bir sağcı olan Binali Yıldırım ile "yüksek profilli" bir sağcı olan Ekrem İmamoğlu arasındaki yarış, bir tür genel seçim havasında geçecek gibi görünüyor. 2018 genel seçimlerinde ortaya çıkan tablo, 31 Mart için fikir verebilir. AKP ve MHP'nin

toplamda yüzde 51, CHP, İYİ Parti ve aday göstermeyen HDP'nin toplamda yüzde 49'a yakın bir oyu bulunuyor. HDP tabanındaki boykot eğilimi de hesaba katıldığında, İstanbul'u İmamoglu'nun kazanması sürpriz olur diyebiliriz.

İstanbul'da ilçe belediyesi seçimlerinde gözler Beyoğlu'nda olacak. Akli başında olan her solcuyu sevindiren bir kararla CHP'nin Beyoğlu adayı olarak ilan edilen ÖDP Başkanlar Kurulu üyesi Alper Taş samimi ve devrimci kimliği ile tanınıyor. (1) CHP ve HDP tabanında sevilen bir isim olan Taş'ın, AKP'nin yüzde 50'ye yakın oy aldığı bir ilçede seçimi kazanabilmesi için, sağ partilere oy veren emekçileri de ikna etmesi gerekiyor. Alper Taş'ın olası zaferi, aynı zamanda "Sağlı sağcılık yaparak geriletme" projesine indirilmiş büyük bir darbe olacak.

İzmir'de sandıkların açılıp oyların sayılmasını çiğdem çitleyerek izleyeceğiz. 2014'te yaklaşık yüzde 50 oy alan CHP'nin, kurulan ittifak ve HDP'nin aday çıkarmaması sayesinde yüzde 60 bandını aşması kimseyi şaşırtmaz. 2018 genel seçimlerinde CHP, İYİ Parti ve HDP'nin toplam oyu aşağı yukarı zaten bu orana tekabül ediyor. Saray'la bir olup İZBAN grevini yasaklatan Aziz Kocaoğlu'nu da böylece İzmir Marşı'yla tarihin çöplüğüne uğurlamış olacağız.

DERSİMİZ DERSİM

Gelelim ateşteki kestane Dersim'e...

AKP ve MHP'nin esamesi bile okunmayan Dersim'de sol güçler bölünmüş durumda. HDP ile birlikte Dersim Devrimci Güç Birliği'ni oluşturan EMEP, ESP ve Partizan, bölgede örgütlü sol güçlerin çoğunluğunu temsil ediyor. Dersim Demokratik Halk Dayanışması'nın SMF haricindeki bileşenlerinin Dersim'de kayda değer bir örgütlü gücü bulunmuyor. Dolayısıyla yarış, Devrimci Güç Birliği ile SMF arasında geçecek.

Devrimci Güç Birliği'nin öne çıkardığı başlık doğal olarak kayyumlar. 2014 yerel seçimlerinde, HDP'nin bölgedeki karşılığı olan Demokratik Bölgeler Partisi'nin yüzde 42 ile açık ara kazandığı belediyeye 2016 yılında kayyum atandı. Bu kadar yüksek bir oyla ve temsil gücüyle seçilmiş bir iradenin Dersim'in yönetimine yeniden talip olması son derece meşru.

Devrimci Güç Birliği'nin sırf "Maçoğlu seçilemesin diye" kurulduğunu iddia eden, "Batı'da aday çıkarmayanlar Maçoğlu seçilmesin diye Dersim'de blok olarak hareket ediyorlar" diyenlerin ise kafalarını kumdan çıkarıp ülke gündemini daha yakından takip etmeye ihtiyaçları var. HDP'nin belediye başkanı adayı çıkarmama kararı aldığı 7 büyük şehirde 2014 yerel seçimlerinde aldığı oy oranlarına hep beraber bakalım:

//

Devrimci Güç

Birliği'nin öne çıkardığı başlık doğal olarak kayyumlar. 2014 yerel seçimlerinde, HDP'nin bölgedeki karşılığı olan Demokratik Bölgeler Partisi'nin yüzde 42 ile açık ara kazandığı belediyeye 2016 yılında kayyum atandı. Bu kadar yüksek bir oyla ve temsil gücüyle seçilmiş bir iradenin Dersim'in yönetimine yeniden talip olması son derece meşru.

//

“ Maçoğlu'nun sol içi tartışmaların içine çekilmekten rahatsız olduğunu düşünüyorum. İttifak yaptığı örgütlere mensup kişilerin Devrimci Güç Birliği bileşenleri için pervasızca yaptıkları “kuyrukçu” benzetmesinin ucunun kendisine de dokunduğunu fark etmemiş olamaz. Zira SMF 2015 ve 2018 genel seçimlerinde HDP'yi desteklemiş, SMF temsilcisi Dilşat Canbaz Kaya HDP'den milletvekili seçilmişti. Bu durumda SMF de mi “kuyrukçu”?

Ankara: 0,87 / İzmir: 3,37 / İstanbul: 4,84 / Antep: 6,22 / Adana: 7,35 / Mersin: 9,65 / Urfa: 30,54

Burada sadece Urfa'da kayda değer bir oy oranı karşımıza çıkıyor. Peki Urfa'da AKP'nin oy oranı nedir? 61,63!

HDP'nin bariz biçimde kazanamayacağı, oy oranının yüzde 10'un altında olduğu altı büyük şehirde ve rakibinin yarısı kadar oy alabildiği Urfa'da aday göstermeme kararı ile, yüzde 42,46 ile kazandığı Dersim merkeze yeniden talip olması, nasıl aynı düzlemde ele alınabilir? Açık ara seçimleri kazandığı bir ilde, bu sene aday göstermemeleri için mantıklı tek bir gerekçe var mı?

Yine deniliyor ki, “Dersim Devrimci Güç Birliği” gibi bir birliklik neden diğer yerelliklerde kurulmadı. Çok doğru. Pek iyi, “Dersim Demokratik Halk Dayanışması” gibi bir birliklik, Mersin'in Mut ilçesi dışında neden diğer yerelliklerde kurulmadı?

Demokratik Halk Dayanışması'nın temel vurgusu ise, Ovacık'taki başarılı halkçı belediyeçilik örneğini Dersim'e ve diğer ilçelere yayma iddiası. CHP'li ve HDP'li pek çok belediyenin daha geniş imkanlarla başaramadığı bir pratiği Ovacık'ta beş sene boyunca yaşatan ve geliştiren Fatih Maçoğlu içten ve çalışkan bir belediye başkanı.

Maçoğlu'nun sol içi tartışmaların içine çekilmekten rahatsız olduğunu düşünüyorum. İttifak yaptığı örgütlere mensup kişilerin Devrimci Güç Birliği bileşenleri için pervasızca yaptıkları “kuyrukçu” benzetmesinin ucunun kendisine de dokunduğunu fark etmemiş olamaz. Zira SMF 2015 ve 2018 genel seçimlerinde HDP'yi desteklemiş, SMF temsilcisi Dilşat Canbaz Kaya HDP'den milletvekili seçilmişti. Bu durumda SMF de mi “kuyrukçu”?

Dersim'de “kayyum atanan belediyeleri geri alma” motivasyonunun, “Ovacık modelini genele yayma” motivasyonundan daha güçlü olacağını ve bunun da seçim sonuçlarına yansıtacağını düşünüyorum.

İSTEYİNCE OLUYORMUŞ: HOPA'DA GENİŞ TABANLI İTTİFAK

“Solun kalesi” olarak bilinirken 2014 yerel seçimlerinde 23 oy farkla AKP'ye kaptırılan Hopa'da CHP, HDP, Halkevleri ve ÖDP arasında kurulan geniş tabanlı ittifakın seçimleri açık ara kazanması bekleniyor. Binde birlik oyla AKP'nin ellerine bırakılan belediyenin yüzde onluk farkla geri alınması, Hopa'da mücadeleyi ve umudu büyütecektir.

VE SOSYALİST ADAYLAR

“Emeğin başkenti” İstanbul’da pusulada sosyalist adayları da göreceğiz. Türkiye Komünist Partisi, Türkiye Komünist Hareketi ve Emekçi Hareket Partisi seçime kendi adaylarıyla katılıyor. TKP ile 2014’te TKP’nin parçalanmasından doğmasına karşın aynı siyasi çizgide duran TKH’nin ortak bir aday çıkarmaması düşündürücü. Oysa bu iki parti Dersim’de ittifak halindedir. EHP’nin ise, CHP’nin sağcı bir aday göstermesinden ve HDP’nin yarıştan çekilmesinden doğan boşluğu değerlendirmeye çalıştığı görülüyor.

Üç sosyalist adayın alacağı toplam oyun, sosyalizmin toplumsal tabanının en geniş olduğu il olan İstanbul’da kayda değer bir oranı yakalayıp yakalayamadığını göreceğiz. Her halükarda, “Başlarım Yıldırım’a da İmamoğlunada” diyecek radikal seçmenlerin karşısına tek bir sosyalist aday çıkarılabilir.

YSK’nın seçime girme hakkını gasp ettiği EMEP Kocaeli’de Reyhan Başaran’ı, EHP İstanbul’da Özge Akman’ı bağımsız aday gösterdi.

Nevşehir’in Hacıbektaş ilçesinde TKP listesinden aday olan Ali Haydar Can Sümer de, sosyalist solun ağırlık koyamadığı yerel seçimlerde genel atmosferin dışına çıkabilen isimlerden.

TKH ise İstanbul, İzmir, Antep ve Sakarya’da dört bağımsız aday çıkarıyor.

Oy verirsiniz veya vermezsiniz ama sosyalist adaylara kulak verin. Kapınızı çaldıklarında, sokakta ellerini uzattıklarında o bildirimleri alın, okuyun. 31 Mart önemli ama bunun 1 Nisan’ı da var.

“

Oy verirsiniz veya vermezsiniz ama sosyalist adaylara kulak verin. Kapınızı çaldıklarında, sokakta ellerini uzattıklarında o bildirimleri alın, okuyun. 31 Mart önemli ama bunun 1 Nisan’ı da var.”

(1) Alper Taş’ın Beyoğlu’ndan adaylığının açıklanması üzerine, TKP Beyoğlu’nda aday göstermeyeceğini açıkladı. Bu olgun tavır, “Aday göstermiyor oluşumuz Taş’ı desteklediğimiz anlamına gelmiyor” şeklindeki tuhaf açıklamayla gölgelendi. Gerekece olarak ise, “CHP’nin bir adayını desteklememiz söz konusu olamaz” denildi. Oysa bu beyanat, nasıl desem, gerçeği yansıtmıyor. 2014 yerel seçimlerinde belirli yerlerde CHP adayları desteklenmiş, o dönem Ankara muhabiri olduğum soL Gazetesi’nde bu adaylarla yapılan röportajlar yayınlanmıştı. Esaslı bir devrimci olan Taş’ı desteklemek bu kadar zor olmamalıydı.

Yeni rejimin gölgesinde yerel seçimler ve toplumcu belediyecilik

Toplumcu belediyeciliği ve halkın örgütlenmesini tartışmamız birçok açıdan önemlidir. Hem Türkiye’de hem dünya genelinde, çok açık şekilde, son yıllarda, acımasızca uygulamaya konulan neo-liberal politikalar, kent topraklarının yağmalanmasından beslenen piyasacı bir devlet yönetimi anlayışını yerleştirmiştir.

H. ALİ ULUSOY

Kentlerimiz hızla “değişmekte”, ancak değişimi belirleyen temel politikaları ne yazık ki kentin gerçek aktörleri yerine, küresel sermaye ve onun yerli ortakları belirlemektedir. Kent toprakları kamu ve toplum çıkarları bir yana bırakılarak yağmaya açık hale getirilmekte ve “yatay/dikey yapılaşma ve ben sana küstüm” tartışmaları arasında hızla beton yığınına dönüşmektedir.

Küresel politikaların bütün dünyada uygulanmaya başlaması ile birlikte uygulamaya konulan kent politikalarının odağındaki “yurttaş” kavramının yerini “müşteri” kavramı almıştır. Küresel güç odaklarının beklentileri doğrultusunda birçok yasal ve yönetsel düzenlemeyi süratle hayata geçiren, merkezi idarenin ekonomi politikalarının temelinde; doğal ve kültürel varlıklarımızın, kıyıların,

yeraltı ve yerüstü zenginliklerimizin, kamu arazilerinin, orman arazilerinin, zeytinliklerin ve genel olarak kent topraklarının yağmalanması yatmaktadır.

Bu yaklaşımlar sonucunda siyasal iktidar uygulamaya soktuğu kent politikaları ile politik birlikteliğini güçlendirmekte ve kendi “zenginlerini” yaratmakta, diğer taraftan da toplumu mekân üzerinden kendi “ideolojik yaklaşımı” doğrultusunda şekillendirmeye ve dönüştürmeye çalışmaktadır. Bu yaklaşım temel olarak ideolojinin mekâna yansımalarıdır (İktidarın, özellikle Ankara ve İstanbul’da, Cumhuriyet dönemi mimarlık eserlerine karşı tutumu, modern mimarlık örneklerinden, İller Bankası ve AKM gibi önemli yapıların yıkılması).

Esas olarak görevi, yurttaşlarına sağlıklı, güvenli, olanaklarından her kesimin eşit olarak yararlandıkları çağdaş yaşam alanları hazırlamak olan yerel yönetimler, kamucu, sosyal politikaları terk etmişler, bırakın kentin sorunlarını çözmeyi, sorunların giderek daha da ağırlaşmasına sebep olmuşlardır.

‘YENİ REJİMİN’ SEÇİM ÖNCESİ HAZIRLIKLARI VE KAYYUM BELEDİYECİLİĞİ

Ülkemiz, Haziran 2018 tarihinde yapılan seçimlerle birlikte, parlamenter sistemin işlevinin ortadan kaldırıldığı, her türlü kararı tek adamın belirlediği, otoriter “yeni rejim”in gölgesinde seçimlere gitmektedir. Ülkemizde bu anlamda, bugüne kadar geçerli olan bütün kurallar değiştirilmiştir. Yerel yönetimlerde seçimle işbaşına gelmiş olan yöneticilerin yerine kayyumlar iş başındadır.

Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı, yaptığı açıklamalarla, önümüzdeki seçimler konusunda da niyetini açık etmiş ve Kızılcahamam konuşmasında şöyle demiştir; “Bu seçimlerde de teröre bulaşmış olanlar, sandıktan çıkacak olurlarsa, öyle bekleyelim şu olsun bu olsun yok. Anında gereğini yapıp kayyım tayinleriyle yolumuza devam edeceğiz”. (7 Ekim 2018 Gazeteler)

Meclis Plan ve Bütçe Komisyonu’nda AK Parti oylarıyla kabul edilen ve TBMM Genel Kurulu’na gönderilen torba teklifin 48’inci maddesiyle, belediyelere bütçeden yapılan kaynak aktarım yöntemlerine yeni bir kalem daha ekleniyor. Yasaya eklenen yeni maddeyle “Belediyelerin ihtiyaç duyduğu yatırım nitelikli projelerin gerçekleştirilmesi amacıyla Strateji ve Bütçe Başkanlığı bütçesine konulan belediyelere yardım ödeneğini, belediyelerin talebi üzerine kullanılmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir” hükmü konuldu. Madde TBMM Genel Kurulu’nda da kabul edilirse, Cumhurbaşkanı, hangi belediyeye ilave kaynak aktarılacağına tek başına karar verecek. (9 Aralık 2018 Gazeteler)

//

Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı, yaptığı açıklamalarla, önümüzdeki seçimler konusunda da niyetini açık etmiş ve Kızılcahamam konuşmasında şöyle demiştir; “Bu seçimlerde de teröre bulaşmış olanlar, sandıktan çıkacak olurlarsa, öyle bekleyelim şu olsun bu olsun yok. Anında gereğini yapıp kayyım tayinleriyle yolumuza devam edeceğiz”.

//

“
 Günümüzde katılım sadece alınan kararlara halkın katılması biçiminde ele alınmakta ve uygulanmaktadır. Aslında burada ifade edilen ise, karar alma süreçlerine halkın doğrudan katılımıdır. Belediye bütçesinin nasıl kullanılması gerektiği ve önceliklerin belirlenmesi de bu kapsamda düşünülmalıdır.”

Bu açıklamalar, bizi nasıl bir gelecek beklediğinin de ipuçlarını vermekte ve yapılacak olan yerel seçimlerin meşruiyetini de şimdiden tartışmalı hale getirmektedir.

Bu gelişmeler ışığında, toplumcu belediyciliği ve halkın örgütlenmesini tartışmamız birçok açıdan önemlidir. Hem Türkiye’de hem dünya genelinde, çok açık şekilde, son yıllarda, acımasızca uygulamaya konulan neo-liberal politikalar, kent topraklarının yağmalanmasından beslenen piyasacı bir devlet yönetimi anlayışını yerleştirmiştir.

Bu sorunun nasıl ele alınması gerektiği ve “Toplumcu bir program etrafında kentin örgütlenmesinin araçlarının yeniden yaratılması” konusu kentte yaşayan bütün aktörlerin ortak sorumluluğu olmalıdır.

Toplumcu belediycilik anlayışı bağlamında bu kavramları, küreselleşen dünya ve buna bağlı olarak uygulamaya konulan piyasacı, yurttaş birer müşteri gibi gören liberal politikalara alternatif, kamucu, insanın refahını ve mutluluğunu esas alan, merkezinde insanın olduğu, üretici bir anlayışı yeniden hâkim kılmamız, kentlerimizin geleceği ve demokrasimiz açısından son derece önemli gözüküyor.

Bu bağlamda, halkın yönetime doğrudan katılması ve yerel demokrasinin hayata geçirilmesi konusunda zorlukların olduğunu söyleyebiliriz. Günümüzde katılım sadece alınan kararlara halkın katılması biçiminde ele alınmakta ve uygulanmaktadır. Aslında burada ifade edilen ise, karar alma süreçlerine halkın doğrudan katılımıdır. Belediye bütçesinin nasıl kullanılması gerektiği ve önceliklerin belirlenmesi de bu kapsamda düşünülmalıdır.

BM İnsan Yerleşimleri Programı’nın (UNHABİTAT) yayınladığı raporda, “Dünyada şu anda 1 milyar kişinin gecekonduarda yaşadığı, kentlerin nüfusu hızla arttığı için gecekonduarda yaşayanların gelişmekte olan ülkelerin tümünde artmasının beklendiği” belirtiliyor. Aynı raporda gecekondu “güvenli barınma imkanı ve mekanı olmayan, içilebilir suya kolayca erişilemeyen, sıhhi şartlar ya da mesken güvencesinden yoksun meskenler” olarak tanımlanıyor.

Ekonomik ve sosyal nedenlerle kırdan kente göç, kentlerde doğal olarak barınma, çalışma ihtiyaçlarının ve sosyal gereksinimlerinin karşılanması, eğitim, sağlık vb. sorunlarına dönük tedbirlerin şimdiden planlanması gerektiği” de bu raporda ifade edilmektedir.

Günümüzde kentler giderek daha fazla nüfusu içinde barındırmaktadır. Yapılan sosyal araştırmalarda, genel nüfusun yüzde 60-70’e yakınının kentlerde yaşamak durumunda olduğu ve bu sayının giderek artacağı belirtilmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), "Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2016 Sonuçları" nı açıkladı. Buna göre, 2015 yılı itibarıyla 78 milyon 741 bin 53 kişi olan ülke nüfusu, 1 milyon 73 bin 818 kişilik artışla 2016 sonunda 79 milyon 814 bin 871 kişiye ulaştı. (TÜİK Ocak 2017)

2014 tarihinde yürürlüğe giren Büyükşehir Yasası ile birlikte, mücavir alan sınırı, il sınırı olarak değiştirilmiş ve birçok köy, kentin mahallesi haline dönüştürülmüştür. Bunun sonucu da kentlerde yaşayan insan sayısını istatistiksel olarak artırmıştır. Bu mahallelere hizmet götürme konusu hâlâ tartışmalıdır.

Bu düzenleme, kırsal bölgeler açısından da hizmetlerin paralı hale gelmesine, sorunların giderek daha çok artmasına neden olmuş, kapatılan belediyelerin sayısı da dikkate alındığında yerel demokrasinin gelişmesine ve yaygınlaşmasına vurulan bir darbe haline gelmiştir.

2025 yılında 5 milyar insanın kentlerde yaşayacağı, 2050 yılında İstanbul'un nüfusunun 25 milyon, Ankara'nın ise 10 milyon olacağı tahmin edilmektedir.

Ne yazık ki bu gelişmelere tekabül eden çalışmalar ve öngörüler yerel yöneticilerin gündeminde dahi yoktur. Oysa bütün bu gelişmelerin sosyal, kültürel ve mekânsal bağlamda düşünülmesi, ele alınması ve buna uygun "kent politikalarının" geliştirilmesi gerekmektedir.

Ortadoğu coğrafyasında yaşanan çatışma ve savaş durumu, birçok insanı yurdundan, topraklarından koparmış ve mülteci konumuna getirmiştir. Bunun sonucunda büyük kentlerde kontrolsüz ve güvencesiz yaşayan milyonlarca insan en temel ihtiyaçlarının karşılayamaz noktaya gelmiş ve sorunlar giderek daha da içinden çıkılmaz olmuştur. Bu gelişmeler ışığında, yerel yönetimlerin uyguladıkları "klasik kent politikalarını" gözden geçirmeleri zorunlu hale gelmiştir.

Bu araştırmalardan da anlaşılacağı üzere kentlerimizde hayata geçecek olan "yeni kent politikaları" bu gelişmeler ışığında ele alınmalı, aklın ve bilimin ışığında, kentin gerçek sahipleri ile birlikte yeniden değerlendirilmelidir. O nedenle halkın karar alma süreçlerine doğrudan katılımının önemi daha da artmaktadır.

- Kentler, yönetilmeyi ve yalnızca hizmet almayı bekleyen değil, kent yaşamını ortaklaşa bir etkinlik alanı olarak gören, ortak çıkarları karşısında birlikte hareket edebilen kentlilerin katılımıyla ve ancak tüm kent halkı tarafından paylaşılan bir sorumlulukla yaşanabilir yerler haline gelebilir.
- Kentlilerin yaşadıkları yeri sahiplenmelerinin ve kent yönetiminden sorumlu kimselerin karşılıklı güven ortamını sağlamasının önemi açıktır. Kentliler ancak bir güven ortamında

//

Ortadoğu coğrafyasında yaşanan çatışma ve savaş durumu, birçok insanı yurdundan, topraklarından koparmış ve mülteci konumuna getirmiştir. Bunun sonucunda büyük kentlerde kontrolsüz ve güvencesiz yaşayan milyonlarca insan en temel ihtiyaçlarının karşılayamaz noktaya gelmiş ve sorunlar giderek daha da içinden çıkılmaz olmuştur. Bu gelişmeler ışığında, yerel yönetimlerin uyguladıkları "klasik kent politikalarını" gözden geçirmeleri zorunlu hale gelmiştir. .

yönetime katılabilir ve ancak bu katılım ile kentler adına önemli adımlar atılabilir, kentler yaşanabilir yerler haline gelebilir ve yerel demokrasi geliştirilebilir.

- Türkiye'nin de altında imzası bulunan Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı belgesinde yurttaşların kamu işlerinin sevk ve idaresine katılma hakkının demokratik bir ilke olduğu ve bu hakların doğrudan kullanım alanının yerel düzeyde olduğunun altı çizilmiştir.
- Kamu ve toplum yararını öne çıkaran toplumcu bir belediyeçilik anlayışının yeniden "iktidar" olmasının yolu, kentin bütününe kucaklayacak olan bir programı, kentin diğer aktörleri ile birlikte tartışarak ve paylaşarak oluşturmaktan geçmektedir. Bu bağlamda, aklın, bilimin ve planlamanın önderliğinde üniversiteler, meslek odaları, sivil toplum örgütleri, mahalle dernekleri, esnaf örgütlenmeleri, bölge halkı vb. yapılarla, unutulmuş ve ihmal edilen halkın birlikteliğini yeniden inşa etmek, onların sorunlarına sahip çıkmak ve çözümleri birlikte üretmek, bu katılımcı modelin araçlarını oluşturmak yerel yönetimlerde iktidara giden yolda önemli bir aşama olacaktır.
- Kentlerimizde demokratik katılımcılığın hayata geçirilmesi için, kentin bütün bileşenlerini kapsayacak ve onları karar süreçlerinin birer parçası haline getirecek olan örgütlenme mekanizmalarının hızla hayata geçirilmesi gereklidir.
- Kent kimliğine uygun, tarihi ve doğal değerleri gözeterek, üniversitelerin şehircilik, mimarlık, kentsel tasarım ve peyzaj mimarlığı disiplinlerinin temsilcileri ile ilgili meslek odalarının temsilcilerinin katılımı ile oluşturulacak kurulların kurumsallaştırılması, kent planlaması, kentsel tasarım, mimarlık vb. konularda ilgili meslek odaları ile birlikte karar süreçlerinin örgütlenmesi ve kalıcı hale getirilmesi gerekmektedir.
- Sivil toplum kuruluşları, tüketici dernekleri ve hemşehri dernekleri ile ilişkilerin kurumsal düzeyde sürdürülmesi ve "danışma kurulları" oluşturulması, il genel meclisi ve belediye meclisi üyelerinin belirlenmesinde, mesleki birikimi ve deneyimi olan, kenti tanıyan, kamu ve toplum yararını temel alan katılımcı bir yaklaşımın hayata geçirilmeli, belediye hizmetlerinin denetiminin açık, şeffaf ve anlaşılır hale getirilmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır.
- Toplumcu bir belediyeçilik anlayışının geçmiş yıllardaki deneyimleri ve örgütlenme anlayışları bizim için önemli bir birikim ve kaynak oluşturmaktadır.
- 70'li yıllarda, çevreci ve toplumcu bir mimar olan Jaime Lerner, üç dönem boyunca Curitiba'da/Brezilya belediye başkanlığını yürütmüş ve toplumcu belediyeçilik anlayışı ile dünyada efsane haline gelmiştir.
- Toplum evleri, eğitim ve sağlığa destek, çevre, altyapı gibi hizmetler, sosyal hizmetler, düşük maliyetli kamu taşımacılığı, katılımcı bütçeyi esas alan toplumcu yaklaşımı önceleyen politikaların yaygınlaştırılması, belediye yatırım ve harcama önceliklerinin belirlenmesinde halkın katılımının sağlanması önemlidir. Örneğin, kentte özel otobüs şirketi yerine, bunun

belediye şirketleri eliyle yapılması. Daha derinden bir demokrasinin geliştirilmesiyle, işyeri demokrasisinin kurulmasıyla paralel olarak bu dönüşüm sağlanmıştır. Dolayısıyla, dönüşümü bir eskiye dönüş olarak değil de, yeni bir toplumcu belediyeciliğin inşası olarak görmek gerekir.

- Aynı yıllarda ise ülkemizde Avrupada esen sol rüzgârların da etkisi ile toplumcu belediyecilik yaklaşımı ilk olarak Ankara'da Mimar Vedat Dalokay, Ali Dinçer, İstanbul'da Ahmet İsvan ve İzmit'te Erol Köse döneminde yaşama geçirilmiştir. 12 Eylül faşist darbesine giden yıllarda, devrimci, katılımcı ve paylaşımcı belediyecilik anlayışının halkla birlikte nasıl hayata geçtiğinin özgün bir örneği olarak Fatsa (Terzi Fikri) deneyimi ile günümüzde, Çankaya Belediyesi'nin toplumcu uygulamaları, Tunceli Ovacık Belediyesi çalışmaları önemli pratikler içermektedir.

İzmir Büyükşehir Belediyesi toplumcu belediyecilik uygulamaları açısından oldukça iyi bir konumdadır. Dikili Belediyesi'nin de hayata geçirmiş olduğu, toplu taşıma uygulamalarının ücretsiz olması gibi. uygulamalar, toplumcu belediyecilik uygulamaları açısından önemlidir.

Yine Eskişehir'de, Büyükerşen önderliğinde ortaya konan belediyecilik anlayışı, kentin herkes için yaşanılır kılınması, kültür ve sanata yapılan yatırımlar, toplu ulaşım, kentin yaya dostu ve yeşil bir kent olması, Porsuk Çayı'nın ıslahı vb. konular da birçok belediye açısından yol gösterici uygulamaları içinde barındırmaktadır.

KIRSAL ÜRETİMİN DESTEKLENMESİ, KENT VE TARIM ÇALIŞMALARI

5747 sayılı "Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması Kanunu" (22 Mart 2008) ile 2014 tarihinde yürürlüğe giren, Bütünşehir Yasası ile birlikte birçok köy tüzel kişiliği ortadan kaldırılmış ve köy statüsünde olan kırsal yerleşimler, mahalleye dönüştürülmüştür.

Ülkemizin tarım politikalarına alternatif, bölgelerin kendine has ihtiyaçlarına yönelik kırsal mahallelerde sorunları çözmek, doğal dokuya uyumlu, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı sağlamak amacıyla yerelde "kent ve tarım danışma kurulları" oluşturulmalıdır. Bu konuda üretici birlikleri, üniversiteler, ilgili kamu kurumları, kooperatifler ve STK temsilcileri ile birlikte yeni bir "üretim modelinin" kurgulanması "kentin beslenmesi" açısından önemli bir adım olacaktır.

ÇİFTÇİ KADINLAR İLE ÜRETİM

Bazı belediyelerde başarıyla uygulanan çiftçi kadınların yerel ürünlerin satışını arttırmaları için üretim, gıda güvenliği, beslenme ve insan sağlığı konularında kadınlara eğitim verilerek ürün-

lerin pazara hazır hale getirilmesi için çalışmalar yapılmalı, kadınların üretime katılmaları teşvik edilmelidir.

ÜRETİCİDEN HALKA DOĞRUDAN SATIŞ

Doğrudan üreticiden halka satışlar, mevcut pazar yerlerinin kullanılması, yeni satış alanlarının ve modellerinin düzenlenmesiyle, ürünün doğrudan kentliye ulaşması açısından, stratejik önem taşımaktadır. Belediye birlikleri, tarım üretim kooperatifleri vb. yapılar bu konuda bir araya getirilerek modelin hayata geçmesi sağlanabilmelidir.

YEREL KALKINMA VE HAYVANCILIĞA TEŞVİK

Mahalle statüsü kazanan ve tarımsal üretimin devam ettiği mahallelerde, giderek azalan tarım arazilerinin korunması, tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin desteklenmesi, üretilen ürünlerin kent halkına sunulması ve satışı konusunda, yerel yönetimlerin sorumluluk alması gerekmektedir.

Tarımsal kalkınma ve üretimin teşvik edilmesi vb. uygulamalar toplumcu belediyeçilik açısından önemli adımlar olacaktır.

Ülkemizin birçok bölgesinde benzer uygulamalara rastlamak mümkündür ve bu örnekler çoğaltılabilir.

Önümüzdeki yerel seçimlerde, kentlerimizi daha yaşanılır kılmak; insanı, doğayı, tarihi ve kültürel değerlerimizi, çevreyi ve mimarlığı önemseyen, meslek insanına değer veren yerel yönetimlerin oluşturulması ülkemizin ve demokrasimizin geleceği açısından önem taşımaktadır.

Kamu yararını önceleyen, insan odaklı politikaların yeniden hayata geçirilmesi konusundaki iradenin güçlü bir şekilde ortaya konması, programlanması ve toplumla paylaşılması önemlidir.

Bu bağlamda toplumcu belediyeçilik anlayışını hayata geçirecek olan yerel yönetim programının oluşturulması, bu konuda toplumun çeşitli kesimlerini de kapsayacak bir çalışmanın şimdiden oluşturulması, demokrasinin, yaşanabilir kent parçalarının ve iyi bir geleceğin inşası için bu zorunludur.

Nasıl bir yerel program ya da 2000'li yıllarda toplumcu belediyecilik

Toplumcu belediyecilik anlayışı bugün neo-liberal bir kuşatma altında adeta siper savaşı verile verile inşa edilmek durumundadır. Toplumcu belediyecilik anlayışını yeniden güncelleştirmeyi hem gerekli ve hem de olanaklı kılan en önemli gelişme ise, "yeni" ön takısıyla 1900'lerin sonu ve 2000'lerin başında yeniden hegemonyasını tesis eden liberalizmin artan bir hızla sürdürülemez bir nitelik kazanmakta oluşudur.

MAHMUT ÜSTÜN

Ülkede bir daha seçim olup olmayacağına bile şüpheyle yaklaşılacak bir dönemdeyiz. Bu koşullarda siyasi tartışmaların merkezine seçimleri oturtmak büyük bir aymazlık olur. Öncelikli ve temel görev otoriter-faşizan bir yönelişe karşı mahalle mahalle, sokak sokak, fabrika fabrika güçbirliği içinde mücadeledir.

Bu temel ekseni kaybetmemek kaydıyla ülkenin her an baskın bir yerel seçimle karşı karşıya kalma ihtimali de mevcuttur.

Yerel seçimlerde gösterilecek adaylar elbette önemlidir. Ama on-

dan daha önemlisi mevcut rantçı-tüccar belediyeçilik karşısında, toplumcu-halkçı-devrimci bir yerel seçim perspektifi ve pratiği oluşturmaktır.

Sol belediyelerinin önünde toplumcu-halkçı belediyeçilik anlayışını bugünün koşullarına uyarlamak gibi bir görev bulunmakta. Bugünün toplumcu belediyeçilik anlayışı, 1970'li yıllarının mirasını farklı koşullarda yeniden üretme çabasının adıdır. Ve altını çizerek vurgulamak gerekiyor ki, toplumcu belediyeçilik anlayışı neo-liberal anlayışlarla aynı kulvar üzerinde yarışmayı reddederek, yerel yönetimler alanında köklü bir makas değişimi yaratma çabasının adıdır.

Bu vurgu neden önemli? Zira neo liberalizmin son 30 yıllık koyu tahakkümü, her çevre üzerinde derin düşünsel, pratik ve etik etkiler yarattı. Ne yazık ki sol çevreler de dahil buna... Bu gerçek bilince çıkarılmadan, "makas değiştirebilmek" de olanaksız...

BUGÜNÜN KOŞULLARI

1961 Anayasa'sında kamusal bir sorumlulukla tanımlanan yerel yönetim birimleri bugünkü yasalarda bir işletme mantığı içinde tanımlanmaktadır. Ekonomik koşullar yine köklü biçimde farklıdır. Bugün çalışanların/yoksul halkın gelir ve çalışma koşullarını iyileştirmeyi teşvik eden bir ekonomik mantık değil, tam tersine, onları en çok, en örgütsüz, en güvencesiz ve en az ücret ve hakla çalıştırmayı teşvik eden neo-liberal bir ekonomik anlayış hakimdir.

Dolayısıyla toplumcu belediyeçilik anlayışı bugün neo-liberal bir kuşatma altında adeta siper savaşı verile verile inşa edilmek durumundadır. Toplumcu belediyeçilik anlayışını yeniden güncelleştirmeyi hem gerekli ve hem de olanaklı kılan en önemli gelişme ise, "yeni" ön takısıyla 1900'lü yılların sonu ve 2000'li yılların başında yeniden hegemonyasını tesis eden liberalizmin artan bir hızla sürdürülemez bir nitelik kazanmakta oluşudur.

TOPLUMCU BELEDİYEÇİLİĞİN ÜÇ AYAĞI

Toplumcu belediyeçilik anlayışının çevre sorunu, dezavantajlı toplumsal kesimler, ulaşım vb. alanlarında rant belediyeçiliğinden farklılığını ve üstünlüğünü ortaya koymak önemli ve bunlar kısa vadede başarılabilir işler. Fakat tüm bunların yanı sıra toplumcu belediyeçiliğin üç önemli stratejik ayağının olduğunu söylemek mümkün:

İlk olarak özelleştirme, taşeronlaştırma, piyasalaştırma anlayışına karşı yeniden kamulaştırma (belediyeleştirme); ikincisi AKP yönetiminin; sosyal belediyeçilik adı altında, aslında sosyal devletin kurumlarının tasfiyesinin aracı olan yardım politikalarına karşı,

//

Dolayısıyla toplumcu belediyeçilik anlayışı bugün neo-liberal bir kuşatma altında adeta siper savaşı verile verile inşa edilmek durumundadır. Toplumcu belediyeçilik anlayışını yeniden güncelleştirmeyi hem gerekli ve hem de olanaklı kılan en önemli gelişme ise, "yeni" ön takısıyla 1900'lü yılların sonu ve 2000'li yılların başında yeniden hegemonyasını tesis eden liberalizmin artan bir hızla sürdürülemez bir nitelik kazanmakta oluşudur.

sol belediyelerin yerel sosyal politika seçeneği oluşturabilmesi; üçüncüsü ise; örgütlenme boyutu... Karşı karşıya kalınan kuvvet; basit bir kuvvet değil, mücadele sadece yerelle ilgili bir mücadele değil... Bu nedenle toplumcu belediyecilik seçeneğinin uluslararası, ulusal ve yerel ayaklarının birlikte örülmesi gerekiyor.

HANGİ PROGRAM YA DA İLKESEL ZEMİN?

Toplumcu Belediyecilik hayırseverlik maskesiyle gizlenen rant ve talan belediyeciliğine karşı, onunla aynı kulvar içinde kalarak ve aşağı yukarı aynı yöntemleri kullanarak yarışmaya dayalı bir belediyecilik değildir. Tam aksine rant belediyeciliğine karşı solun farklılığını ve toplumcu kimliğini tüm toplum tarafından fark edilir kılmaya yöneliktir. Gerçek anlamda sol ilkelere ve toplumcu felsefeye dayalı makas değiştirme iradesidir.

Gelelim hangi ilkeler sorusunun cevabına:

Toplumcu Belediyecilik; kent yaşamını sosyal ve mekansal açıdan çökerten neo-liberal politikalara ve küresel krizin olumsuz etkilerine karşı, temel olarak şu alternatif ilke ve uygulamaları savunur...

1-Kent ekonomisinin rant ağırlıklı dönüşümüne karşı, üretimi ve istihdamı teşvik eden gelir artırıcı politikaları uygulamayı öncelikli görmektedir..

2- İstihdam ve gelir arttırıcı projeleri öncelikli olarak görmekle

beraber kent yoksulluğunun yarattığı sorunlara onur kırmadan ve şova kaçmadan gıda, giyim, yakacak gibi yardımlarla da müdahale etmeye kapalı değildir.

3- Kent yoksullarıyla beraber artan sorunlardan en fazla etkilenen kadınları, çocukları, engellileri ve yaşlıları koruyucu politikalara öncelik verir.

4- Kentsel sosyal parçalanmaya karşı demokratik kentsel örgütlenmeleri destekler.

5- Eğitim ve sağlık alanında destekleyici politikaları yaygınlaştırmayı hedefler.

6- Neo-liberal politikaların ve küresel krizin birleşik etkisiyle iyice derinleşen kentsel-mekansal parçalanmaya karşı kenti paylaşma bilinci ve ortak yaşama sorumluluğunu geliştirecek açık ve kapalı kamusal kentsel mekanlar oluşturmaya öncelik verir. Kent merkezlerini canlandırmayı ve kent meydanı uygulamalarına yeniden anlam ve işlev kazandırmayı amaçlar.

7- Bugün hakim olan kentsel dönüşüm politikalarının kentin ve kent yoksullarının aleyhine geliştiği saptamasından hareketle; kentsel dönüşüm politikalarına alternatif olarak kent yoksullarını ve kentin doğal ve tarihi dokusunu korumayı birinci öncelik gören kentsel yenileme politikalarını savunur.

8- Kentin bir kimliği olması yaklaşımıyla; kentin tarihi mirasının doğal ve mimari yapıda yaşatılması ve geliştirilmesi amacıyla çalışmalar yürütür.

9- Kent ulaşımının yaya ve engelli öncelikli olarak planlanması ve toplu taşıma sistemlerine ağırlık verilmesi gerektiğini savunur.

10- Hakim rant eksenli kentleşme anlayışları, kent merkezindeki park ve yeşil alanları ilk fırsatta tümünden yapılaşmaya açılmasına, henüz yapılaşmaya açılmayanların ise ticarileştirmesine ve betonlaştırmasına kaynaklık etmektedir. Bu anlayışın karşısında herkes için yürüme mesafesinde ulaşılabilir, kaliteli ve ticarileştirmenin ve betonlaşmanın minimum düzeyde tutulduğu halk için yeşil alan politikası savunur.

11- Çağdaş bir kentin insanı, bitkisi ve hayvanlarıyla tüm canlıların barış ve güven içinde yaşayabildikleri ortak bir yaşam alanı olması gerektiği yaklaşımıyla sokak hayvanları konusunda etkin çalışmalar yürütür.

12- Sanatın toplumsal yaşamın özgürleşmesi ve kaliteli hale gelmesi için vazgeçilmez bir öneme sahip olduğu bilinciyle, kentin büyük meydanlardaki şov amaçlı pahalı gösterilere indirgeme-

den ve popüler olanın çekiciliğine teslim olmadan, nitelikli sanatsal çalışmalarını tüm toplumsal kesimlere yönelik olarak destekler.

13- Ticarileşmiş ve büyük sektör haline gelmiş birkaç spor dalı nedeniyle ihmal edilen spor dallarına özel bir ilgi ve destek sunar. Amatör sporun ve kitle sporunun geliştirilmesine çalışır. Halkın spor yapma olanaklarına ulaşma imkanı kısıtlı yoksul, engelli, kadın vb. kesimlerini öncelikli görür.

14- Tüm toplumsal kesimlerin kentin yönetimine ortak edilmesini ve yönetimin her düzeyinde gelişkin bir katılımı ve demokrasiyi oluşturmayı temel düstur edinir.

15- Kent hizmetlerinin güvenceli-örgütlü personel yapısıyla yerine getirilmesini savunur.

16- Kaynak yaratıcı ve kaynakları kamusal sorumlulukla kullanan belediyedir.

17- Hizmetlerini "Belediye bir şirket değil, halkın öz örgütlenmesidir" anlayışıyla yürütür.

18- Belediyenin aynı zamanda kentlilik bilincini oluşturma ve geliştirme sorumluluğu olduğunu düşünür.

19- Hiçbir inancı istismar etmez, bütün inançlara eşit mesafededir ve tüm inançların özgürce yaşanabilmesi için destekleyici uygulamalar yapar.

20- Şeffaf, saydam, dürüst ve şaibesiz bir yönetim olmayı taviz verilemez temel bir ilke kabul eder.

Yerel seçim tartışmaları güncelleştikçe ve fırsat buldukça buradaki her ilkesel maddeyi kendi içinde daha da ayrıntılandırmaya ve somutlamaya çalışacağız...

Ahmet İsvan: CHP'den onurlu belediyecilik

Ahmet İsvan belediyeciliği Türkiye yerel yönetimler ve demokrasi tarihinin yüz akı sayfalarındadır. 1970'lere damgasını vuran halkçı, halktan yana belediyeciliğin destansı bir örneğidir. Bu belediyecilik gücününü halktan alıp yine halk için kullanan, tutarlı, ciddi ve saydamlığın egemen olduğu bir belediyeciliktir. Ahmet İsvan belediyeciliği, neredeyse tüm ülkeye musallat olmuş 'çalıyor ama çalışıyor' belediyeciliğinden çıkabilmenin ipuçlarını ve umudunu da sunuyor bize.

ABBAS KARAKAYA

Ahmet İsvan (1923-2017) İstanbul gibi bir şehirde gücünü halktan alıp bu gücü halk için kullanarak İstanbul'u dört yıl yönetmiş, adını yerel yönetimler tarihine haysiyetiyle yazdırmış biridir. İsvan 1973 yerel seçimlerinde CHP'den İstanbul belediye başkan adayı olmuş, geleneksel oy dağılım modelini altüst ederek yüzde 64'le belediye başkanı olmuştur. CHP'nin seçim sloganını- bu düzeni değiştireceğiz- dört yıl boyunca aklından çıkarmamış; halktan aldığı güce yaslanarak tercihlerini halktan yana yapmıştır. Belediye başkanlığı dönemindeki yetkisizlik, parasızlık, birinci Milliyetçi Cephe (bugünün AKP, MHP koalisyonu) hükümetlerinin uyguladığı mali ambargo, çıkardığı

//

İstanbul belediyesinde ulaşım ile ilgili ilk birimi kuran, bu konudaki bir uzman Atila Alpöge'yi belediyeye kazandıran İsvan, Türkiye'nin ilk tercihli yolunu kurduran belediye başkanı da olur. Levent-Taksim arasındaki tercihli otobüs yolu ile bu iki semt arasındaki yolculuk süresi 55 dakikadan 21 dakika düşer, otobüslerle saatte taşınan yolcu miktarı iki buçuk katına çıkar.

engellere rağmen bugün de ilham kaynağı olan işlere imza atmıştır. Halka dayanarak, halka güvenerek.

Belediyecilikle siyaseti yan yana getirmemeye çalışan (seçildikten sonra rozetleri değiştirmek bunun bir göstergesi olsa gerek) siyasetçileri anlayamaz İsvan. Bu konuda kafası çok berraktır ve şöyle düşünmektedir: “Bazı siyasetçiler kendilerini tanımlarken övünerek belediyede siyaset yapmadıklarını ileri sürerler. Bu bir bilinç noksanı değilse, düpedüz aldatmacıdır. Belediye yönetiminde siyaset yapılır ve yapılmalıdır. Şehir ya da şehirleşme olgusu, taşınmazlara çok büyük bir değer artışı sağlar, bir kaynak oluşturur. Bu kaynağın ne kadarının kimin elinde kalacağı, bir temel tartışma konusudur ve bu tartışma siyasetin ta kendisidir. Bu nedenle de, belediye mallarının kimlerin elinde kaldığına, belediye olanaklarından ya da yetkilerinden kimlerin yararlandığına, siyasetin özü olarak bakılması gerekir. Ben hep öyle baktım.” (sayfa 152, Başkent Gölgesinde İstanbul)

Belediye hizmetlerinin siyasetin konusu olduğu düşüncesinde en ufak tereddüdü yoktur İsvan'ın. Öyle ki teknik bir konu gibi duran ulaşım sorununun bile aslında bir siyasi bir sorun olduğunu ortaya koyar. 1970'lerde binek otomobil sahipliğinin artmaya başladığı yıllarda, ulaşım sorununa bakışı şöyledir: “[..] İstanbul'un ulaşımı için nihai çözüm siyasi nitelikli bir karar alarak, yollardan kimlerin ne ölçüde yararlanacağına karar vermekten geçiyordu. Yollardan araçlar mı, insanlar mı yararlanacaktı? Yanıtlamamız gereken soru buydu. Biz 'bu düzeni değiştirecektik'. Biz ortanın solundaydık. Bize göre çözüm toplu ulaşımaya öncelik vermektir. Metroydü. Otomobil değil, otobüstü, trolleybüstü, tramvaydı. Yolları otomobillere değil, öncelikle toplu ulaşım araçlarına tahsis etmektir.” (sayfa 184, Başkent Gölgesinde İstanbul)

İstanbul belediyesinde ulaşım ile ilgili ilk birimi kuran, bu konudaki bir uzman Atila Alpöge'yi belediyeye kazandıran İsvan, Türkiye'nin ilk tercihli yolunu kurduran belediye başkanı da olur. Levent-Taksim arasındaki tercihli otobüs yolu ile bu iki semt arasındaki yolculuk süresi 55 dakikadan 21 dakika düşer, otobüslerle saatte taşınan yolcu miktarı iki buçuk katına çıkar.

İstanbul çok değerli arazilerine el koymuş ya da çok düşük kiralarla buralara çöreklenmiş kendi küçük çevreleri için kullanan sermaye sahiplerinin, hatırlı kişilerin kanunsuzluklarıyla, kamu kaynaklarını hortumlamalarıyla mücadele etmiş ve başarılı sonuçlar almıştır. Mesela, Taksim Divan otelinin sahipleri (Koç Ailesi) otelin arkasındaki parkı teller ve demirlerle çevirerek otelin müşterilerine ait bir bahçe haline getirmişlerdir. Bu bahçeyi halka açan İsvan'dır. O yıllarda Türkiye'nin en büyük traktör yapımcılarından olan Uzeller fabrikalarını imarda yeşil alan olarak geçen sahaya genişletmişler. Belediye yeşil alanı işgal eden bu yapılar iki defa yıkmış, yıkım masraflarını şirkete ödetmiştir.

İsvan döneminde halka, kamuya ait alanların zenginlerce gasbının sonlandırılıp halka açılmasının bir sürü örneği vardır. Belki de bunların en meşhuru, o yıllarda “gazinocular kralı” diye tanınan bir şahsa ait, Taksim’in orta yerindeki kaçak yapının yıkılmasıdır. Bu kaçak yapı -adı Eftalapulos- bağlamında kendisine sorulan bir soruya ‘Onurlu belediye Eftalapulos’u yıkabilen belediyedir’ cevabını vermiştir. Bu yıkıma bizzat İsvan da katılmış ve bu yapının çatısına ilk kazmayı o vurmuştur. Yıkımı haberleştirmeye gelen basına bir bülten dağıtılmıştır. O tarihi basın bülteni şöyledir:

“İstanbul’da bu kadar yıkılması gereken kaçak bina varken bu binanın yıkılmasına özel önem vererek katılmamın nedenlerini açıklamak istiyorum. Bugün yıkacağımız, sadece bir kaçak binadan ibaret değildir.

Bu binayla birlikte para bağışlayarak belediye yasaları karşısında dokunulmazlık kazanılabileceği inancını yıkıyoruz.

Bu binayla birlikte paranın belediyemizde her kapıyı açabileceği görüşünü de yıkıyoruz.

Bu binayı yıkmakla halka gösteriyoruz ki belediyede halktan yana ciddi ve dürüst bir yönetim ve Ankara’da yargıçlar var.” (sayfa 247, Başkent Gölgesinde İstanbul)

Ahmet İsvan’ın kamunun mallarını koruyup onlara çöreklenmiş hatırı sayılır zenginlerden alma işi bunlarla sınırlı kalmamıştır. Saraçhanedeki belediye binasının girişi katında ‘Belediye Mallarına Tecavüz’ sergisi açmış. Kimin, hangi şirketin nasıl kamu mallarına çöreklediğini, kamu arazilerini işgal ettiklerini büyütülmüş fotoğraflarıyla kamuoyuna göstermiştir. Kimler yoktur ki bu sergide? Mensucat Santral Fabrikası, Puro Sabun Fabrikası, Eczacıbaşı Fabrikası, Kazım Tabak Kağıt Fabrikası vs. (sayfa 20, 21; Halkın Belediyesi İstanbul)

Ahmet İsvan döneminde kamu taşınmazlarından geri alınabilecek yerler geri alınmış, alınamayanların bedeli ödetilmiş, kayırdıkları için kiralari düşük tutulan yerlerin kiralari günün rayicine yükseltilmiştir. Mesela, Eczacıbaşı’nın ecrimisili 500 TL’den 25.852 TL’ye yükseltilmiştir. Ve belediye tarihinde ilk kez belediyenin mülkleri kamuoyuna açıklanır. Belediyenin müteahhitlere, tüzel kişilere bütün borçları ödenir. Belediye saygın bir konuma gelir.

Ahmet İsvan yerel yönetimlerin geliştirilmesi, yetkilendirilmesi, üretken hale getirilmesi konularında belediye başkanı olarak görev yaptığı yıllar için çok ileri sayılacak fikirler öne sürdü. İsvana’a göre belediyecilik ile bir ülkedeki demokrasinin genel durumu arasında doğrudan bir ilişki vardır. Demokrasinin evvel emir gelişebileceği, yeşereceği yer yerel yönetimlerdir. Bu-

“

Ahmet İsvan döneminde kamu taşınmazlarından geri alınabilecek yerler geri alınmış, alınamayanların bedeli ödetilmiş, kayırdıkları için kiralari düşük tutulan yerlerin kiralari günün rayicine yükseltilmiştir. Mesela, Eczacıbaşı’nın ecrimisili 500 TL’den 25.852 TL’ye yükseltilmiştir. Ve belediye tarihinde ilk kez belediyenin mülkleri kamuoyuna açıklanır. Belediyenin müteahhitlere, tüzel kişilere bütün borçları ödenir. Belediye saygın bir konuma gelir.

”

nun sebebi ve Türkiye'deki durumunu ise şöyle açıklayacaktır: "Öyle inanıyorum ki eğer yerel yönetimlerde sahiden bir demokratik yönetim olsaydı Türkiye çok daha çabuk gerçek bir demokrasiye ulaşırdı. Çünkü yerel yönetimlerde halk kendi kaderiyle ilgili önemli kararları kendisinin verebileceğini yerel noktada görebilse o zaman kendi elinde olduğunu anlayıp o bilinçle hareket edebilirdi." (sayfa 29, Demokratikleşmenin Eşiği) Ne yazık ki İsvan'ın yerel yönetimler atfettiği rol, toplumsal değişimdeki gizil gücü genel başkan Bülent Ecevit de dahil olmak üzere partinin üst düzey yöneticileri tarafından anlaşılamamıştır.

Ahmet İsvan belediyciliğinin bugün, yani kırk beş yıl sonra bile esin kaynağı olduğunu söyleyebiliriz. İsvan fırın sahiplerinin tekeline karşı, yani ekmek fiyatlarını istedikleri zaman ve istedikleri oranda zam yapmalarını önlemek için İstanbul Halkkekme fabrikasını kurmuş. İstanbullulara hem daha ucuz hem de daha kaliteli, temiz ekmek yedirmiştir. İşte bu halkçı girişimden esinlenerek Eskişehir belediye başkanı Yılmaz Büyükerşen de yakın zamanda Halksüt projesini hayata geçirmiştir. Çiftçinin ürünü değerini bulurken Eskişehirli ucuz ve temiz süt içebilsinler diye.

Buraya kadar bazı ilke ve mücadelelerinden örnekler verdiğim Ahmet İsvan belediyciliği Türkiye yerel yönetimler ve demokrasi tarihinin yüz akı sayfalarındadır. 1970'lere damgasını vuran halkçı, halktan yana belediyciliğin destansı bir örneğidir. Bu belediycilik gücünü halktan alıp yine halk için kullanan, tutarlı, ciddi ve saydamlığın egemen olduğu bir belediyciliktir. Ahmet İsvan belediyciliği, neredeyse tüm ülkeye musallat olmuş 'çalıyor ama çalışıyor' belediyciliğinden çıkabilmenin ipuçlarını ve umudunu da sunuyor bize. Anlayan, anlamak isteyene.

//

Ahmet İsvan belediyciliği Türkiye yerel yönetimler ve demokrasi tarihinin yüz akı sayfalarındadır. 1970'lere damgasını vuran halkçı, halktan yana belediyciliğin destansı bir örneğidir. Bu belediycilik gücünü halktan alıp yine halk için kullanan, tutarlı, ciddi ve saydamlığın egemen olduğu bir belediyciliktir. Ahmet İsvan belediyciliği, neredeyse tüm ülkeye musallat olmuş 'çalıyor ama çalışıyor' belediyciliğinden çıkabilmenin ipuçlarını ve umudunu da sunuyor bize. Anlayan, anlamak isteyene.

Alıntılar yaptığım kitaplar:

Ahmet İsvan: Başkent Gölgesinde İstanbul, 2011, İş Bankası Kültür Yayınları.

Ahmet İsvan: Halkın Belediyesi İstanbul, 1977, Sena Matbaası.

Demokratikleşmenin Eşiği: Yerel Yönetimler Reformu, 2003, Pendik Belediyesi Yayınları.

CHP neden İzmir'i kaybetmek istiyor?

Bu seçimde ve her seçimde CHP'nin genel tavrı İzmirli seçmenin oyunu garantilediği yönünde. Böyle olunca genel seçimlerde meclise girmesini istedikleri parti yöneticileri ya da popüler isimler İzmir'de üst sıralardan aday gösteriliyor. Bu nedenle CHP üyeleri için İzmir milletvekillikleri en önemli rant kapısı haline geliyor.

Yerel seçimlere 63 gün kala CHP'nin İzmir başkan adayları hâlâ ilan edilmedi. Bu anlamsız gecikmenin nedenleriyle ilgili olarak çeşitli senaryolar üretiliyor. İlk senaryo Kemal Kılıçdaroğlu'nun genel başkanlığını eleştiren muhalif başkanların tekrar aday gösterilmeyeceği yönündeydi. Bir başka senaryo ise İzmir dışından bazı flaş isimlerin adaylık için değerlendirilmesi, ancak yerelle bağlantısı olmayan bu adayların seçimleri kazanmasına çekimser bakılması. Olasılıklar artırılabilir, ancak şu ana kadarki görüntü parti içinde başkanlıkların belirlenmesi sürecinde kıyasıya pazarlıkların devam ettiğini varsaymak yanlış olmaz.

Bu seçimde ve her seçimde CHP'nin genel tavrı İzmirli seçmenin oyunu garantilediği yönünde. Böyle olunca genel seçimlerde meclise girmesini istedikleri parti yöneticileri ya da popüler isimler İzmir'de üst sıralardan aday gösteriliyor. Bu nedenle CHP üyeleri için İzmir milletvekillikleri en önemli rant kapısı haline geliyor. Yerel seçimlerde de Tuncay Özkan, Zeynep Altıok gibi isimlerin konuşulması da benzer bir zihniyetin sürdürüldüğüne işaret ediyor. Gerçekçi olmak gerekirse CHP'nin kalesi, Türkiye'nin laik yüzü olarak görülen İzmir'in CHP'ye yakınlığının bu şekilde kötüye kullanılması ve verili kabul edilmesi yerel dinamiklere de ısrarla vurgulanan yaşam tarzına da zarar veriyor.

İzmir beş milyon nüfusu ve otuz ilçesiyle Türkiye'nin üçüncü büyük metropolü ve ikinci büyük liman kenti. Bir önceki seçim dönemine kıyasla kent yönetimini ilgilendiren çok önemli değişiklikler söz konusu. İlk olarak Suriyeli sığınmacılar daha önceleri bir geçiş noktası olarak geldikleri ve geçici olarak kaldıkları İzmir'de kalıcı olmaya başladılar; kentin yeni sakinlerine yönelik bir eylem planı oluşturulması ve kalıcı çözümler üretilmesi aciliyet gerektiriyor. İkinci bir unsur, ağırlıklı olarak İstanbul'dan gelen üst orta sınıf göçmenlerin yerleşimi de şehrin sınıfsal profilini değiştirmesi ve İzmir'in gerek altyapı gerekse sosyo-kültürel özellikleriyle bu yeni göç dalgasını karşılama potansiyeli. Daha açık bir ifadeyle, Suriyeli sığınmacıların kalıcı yerleşimi bir gettolaşmaya, üst orta sınıf göçmen akını bir soylulaştırmaya (gentrification) yol açıyor. Şimdiye kadar yaş ortalaması yüksek bir nüfusa sahip olması nedeniyle emekli kenti, diğer taraftan artan üniversite sayısına bağlı olarak öğrenci kenti denilen İzmir'in değişen toplumsal dinamikleri yönetebilecek deneyimli ve etkin bir kent yönetimine ihtiyaç duyuyor.

İzmir'le ilgili bir başka mesele ise kentin ekonomik potansiyelinin toplumsal dinamiklerle uyumlu bir biçimde harekete geçirilmesi. Ülkenin ikinci büyük liman kenti olması ve yerel sermaye yatırımları İzmir'in ihracat potansiyelini

//

CHP'nin genel tavrı İzmirli seçmenin oyunu garantilediği yönünde. Böyle olunca genel seçimlerde meclise girmesini istedikleri parti yöneticileri ya da popüler isimler İzmir'de üst sıralardan aday gösteriliyor. Bu nedenle CHP üyeleri için İzmir milletvekillikleri en önemli rant kapısı haline geliyor. Yerel seçimlerde de Tuncay Özkan, Zeynep Altıok gibi isimlerin konuşulması da benzer bir zihniyetin sürdürüldüğüne işaret ediyor.

//

güçlendiriyor. Ancak İzmir 2018 yılında ihracat değerini yüzde 15 oranında artırmasına rağmen hem ihracat değeri hem de ihracatçı firma sayısına bakıldığında İstanbul ve Bursa'nın ardından üçüncü sırada geliyor. Diğer taraftan kentteki en büyük yatırım inşaat sektöründe gözleniyor, 2018 yılında emlak fiyatlarındaki yaklaşık yüzde 20 oranındaki artış bu alanda yatırım yapanların iştahını kabartıyor. Oysa değeri milyonlarla ifade edilen gökdelenler ve lüks konutlar ulaşım, kanalizasyon gibi mevcut altyapı sorunlarını derinleştiriyor. İstanbul'un dikey büyümesi ve neden olduğu çevresel sorunlar bu büyümenin müsebbipleri tarafından dahi eleştirilirken bu durumdan ders çıkarmadan İzmir'i de aynı kontrolsüz büyümeye kurban etmek geri dönüşü olmayan kayıplara yol açacaktır.

Yaşam tarzı, İzmir ve İzmirli için şehrin toplumun farklı kesimleri tarafından ulaşılabilir olması, huzur ve güven ortamının olması, ötekileştirmeye karşı asgari müştereklerin vurgulanmasıdır. Ama bu yaşam tarzı 'Mahallenin en güzel kızı, İzmir'i kim istemez' gibi eril söylemlerle ya da rakılı göndermelerle ifade edilecek kadar da basit değildir. Yüzeysel vaatlerle, göstermelik gezilerle İzmir seçmeninin gözünü boyamak pek mümkün görünmüyor. Diğer taraftan bu tür indirgemeci yaklaşımlar CHP'nin İzmir'deki tembelliğini körüklüyor, seçimi kazanacağından emin olan başkan adayları bildiklerini okumaya devam ediyor, yenilikçi atılımlar görmek giderek zorlaşıyor. Nasıl ki AKP'nin genel seçimlerdeki rakipsizliği AKP iktidarına istikrar getiriyor, İzmir'deki rakipsizlik de CHP'nin İzmir yönetimine istikrar getiriyor; her iki durumda da rekabetten yoksun siyaset yeni proje üretmekte, toplumsal sorunları çözümlenmekte, ortaya çıkan yeni dinamikleri karşılamakta yetersiz kalıyor.

Yerel yönetimler bugün eskisinden çok daha önemli. Neoliberal dünya düzenindeki devletin geri çekildiği sosyal ve ekonomik alanlar yerel yönetimlerin yenilikçi, yönetişime dayalı ve kent yurttaşlığını öne çıkaran yaklaşımlarıyla dolduruluyor. Yerel yönetimler merkezi yönetimlere kıyasla vatandaşların hak talebinde bulunmaları ve demokratik müzakere süreçlerine katılmaları açısından çok daha işlevsel alanlar sunmaktalar. Ekonomik gelişmenin yönlendirilmesi, siyasi ve sosyal hakların gelişmesi için yerel yönetimler bugün en önemli aktörler haline gelmiş durumdadır. Hal böyleyken yerel siyaseti parti siyasetine kurban etmek, hem halkın iradesini hem de yerel varlıkları hiçe saymak anlamına geliyor.

Ovacık modeli: ‘Tek ilçede sosyalizm’

Ovacık örneğini teorize etmenin, buradan başka yerelliklerde de uygulanabilir bir model çıkarmanın sınırları var. Ovacık’ı adeta “tek ilçede sosyalizm” olarak resmetmeye çalışmak ise, reel sosyalizmin mirasını değersizleştiren, anlamsız bir çaba.

“Maçoğlu, Ovacık’ta yaptıklarını Tunceli’nin tümüne taşıyacak.”

TUNCA ÖZLEN

Ovacık’ın “komünist başkanı” olarak tanınan Fatih Mehmet Maçoğlu’nun 31 Mart yerel seçimlerinde Dersim’den adaylığını açıklaması üzerine başlayan tartışmalar seçim gününe kadar süreceğe benziyor.

Maçoğlu’nun adaylığını savunanların temel iddiası, yukarıdaki motto ile özetlenebilir. Buna göre, Ovacık’ta beş yıldır başarılı bir şekilde uygulanan “halkçı belediyeçilik” örneği daha geniş bir ölçekte, Dersim’de de uygulanabilir.

NEDİR BU 'OVACIK MODELİ?'

2014 yılında işbaşına geçen Maçoğlu, kısa sürede belediyeye ait borçlarını kapatması ve yetiştirilen organik ürünlerin geliri ile öğrencilere burs olanağı sağlamasıyla dikkatleri üzerine çekti. 2015 yılında belediyenin girişimiyle Kadın Kooperatifi oluşturuldu ve kadınların güçlerini birleştirerek patates üretmelerine destek verildi.

Hazine'ye ait yaklaşık 650 dönüm araziye nohut, kuru fasulye ve patates ekildi; tamamen organik olarak yetiştirilen ürünler piyasada satışa çıkarıldı. Hem organik oldukları, hem de "komünist başkan"ın memleketinde yetiştikleri için, bu ürünler iç piyasada yoğun talep gördü ve adeta markalaştı.

Uluslararası Şeffaflık Derneği tarafından verilen 2016 Şeffaflık Ödülleri'nde "Kurumsal Şeffaflık Ödülü", CHP dönemindeki banka mevduatını 30 bin liradan tam 450 bin liraya çıkararak Ovacık Belediyesi'ne verildi. (1)

Tarımsal üretimden elde edilen gelirlerle yoksul ailelere yardım yapıldığı, üniversite öğrencilerine ise burs verildiği biliniyor. Maçoğlu'nu tarlada çalışırken gösteren ve sola ön yargılı olan insanlarda bile tebessüm uyandıran kareler, bu tabloyu tamamlıyor.

Ovacık'ta beş yıldır iyiden, güzelden, halktan yana bir yönetimin iş başında olduğu inkar edilemez.

Maçoğlu'nun ve üyesi olduğu Sosyalist Meclisler Federasyonu'nun (2) Ovacık modelini Dersim'e ve Mazgır, Hozat gibi ilçelere taşıma iddiasında olması ise son derece meşru bir siyasi duruş.

Ancak Ovacık örneğini teorize etmenin, buradan başka yerelliklerde de uygulanabilir bir model çıkarmanın sınırları var. Ovacık'ı adeta "tek ilçede sosyalizm" olarak resmetmeye çalışmak ise, reel sosyalizmin mirasını değersizleştiren, anlamsız bir çaba.

//

SSCB, adı üzerinde bir federasyondur. Her bir bağlı cumhuriyette sosyalizmin ne denli kurumsallaştığı, gündelik hayatı ne ölçüde değiştirdiği, yurttaşların refah düzeyi vs. incelenebilir. Ancak, yedi kıtanın dördünden daha büyük bir yüz ölçümüne sahip bir ülkede yaşanmış sosyalizm deneyimini “tek ülkede sosyalizm” başlığı altında tartışamayız.

NE SSCB ‘TEK ÜLKE’ NE OVACIK KÜÇÜK BİR MOSKOVA

“Tek ülkede sosyalizm” tartışmaları, 1989-1991 karşı devrimlerinin Sosyalist Blok’u ortadan kaldırmasıyla her ne kadar geride kalmış gibi görünse de, sosyalizmin yerel veya ulusal düzeyde iktidara uzandığı yerlerde hızla yeniden gündeme oturabiliyor.

Tartışmaların odağında, sosyalizmin tek bir ülkede uzun süre iktidarda kalamayacağı, kapitalist sistemden ulusal ve bölgesel kopuşlar gerçekleşmediği ve sosyalizm evrensel ölçüğe ulaşamadığı müddetçe karşı devrimin kaçınılmaz olduğu tezi duruyordu. Öyle ki, Sovyetler Birliği çözüldüğünde bazı çevreler bunun aynı zamanda “tek ülkede sosyalizm” modelinin çöküşü olarak yorumladılar.

Petrograd’ın üzerine Alman ordularının yürüdüğü ölüm kalım günlerinde, Lenin’in “Alman devrimi gelmezse mahvolduk” demesinden daha doğal ne olabilirdi? Avrupada işçi devrimlerinin patlak vermesi, sadece Marx ve Engels’in öngörüsü değil, Bolşeviklerin iktidara tutunabilmek için gerçekleşmesini şart gördükleri bir mucizeydi.

Aynı Lenin, Almanya proletaryasının yardıma koşmayacağını görüp, o meşhur keskin manevralarından birisini yaparak rezalet bir barış anlaşması imzalamak pahasına iktidarı elde tutmaya odaklandığında, tarihsel olarak çok isabetli bir seçim yapmıştı. Artık önlerinde sosyalizmin “anavatan”da hızla inşası görevi duruyordu.

“Tek ülke” denilen SSCB’de sosyalizmin inşası, ortalama bir ulus-devletin sahip olduğu beşeri ve ekonomik kaynakların çok ötesinde imkanlara sahip olan, kıta büyüklüğünde bir coğrafyada gerçekleşti. 1922’de aldığı isimle Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği, 2. Dünya Savaşı’ndan sonra 22 milyon 403 bin kilometrelik yüz ölçümüyle dünyanın en büyük ülkesiydi. Nüfus bakımından ise 293 milyon 47 bin 571 (Haziran 1991) kişiyle üçüncü sırada yer alıyordu.

SSCB, adı üzerinde bir federasyondur. Her bir bağlı cumhuriyette sosyalizmin ne denli kurumsallaştığı, gündelik hayatı ne ölçüde değiştirdiği, yurttaşların refah düzeyi vs. incelenebilir. Ancak, yedi kıtanın dördünden daha büyük bir yüz ölçümüne sahip bir ülkede yaşanmış sosyalizm deneyimini “tek ülkede sosyalizm” başlığı altında tartışamayız.

Tıpkı, Sovyetler Birliği ile kıyaslandığında okyanusta bir damla gibi kalan Ovacık’ı “tek ilçede sosyalizm” veya “küçük Moskova” (3) başlığı altında tartışamayacağımız gibi.

Ovacık'ta sosyalist belediyeciliğin uygulandığını, sosyalizmin bir tür fragmanını izlediğimizi söyleyemeyiz. Kapitalist üretim ilişkilerinin belirleyiciliği bir tarafa, gözü önünde serpilen düzen dışı bir yönetim pratiğine iktidarın müsamaha göstereceğine inanmamız için ortada hiç bir neden yok.

Dersim dahil yüze yakın belediyeye kayyum atanırken Ovacık'a dokunulmaması üzerine spekülasyon yapmak çok yakışsız bir tutum. İktidarın "Ovacık modeli"ni, hızla yayılacak ve bir tür "ikili iktidar" yaratacak bir "tehlike" olarak görmediği ise çok açık.

DERSİM'DE SEÇİMİ KAYBEDEN BELLİ

2014 yerel seçimlerinde üç ilçede seçimlere katılıp iki ilçede seçimleri kazanan Dersim Demokratik Halk Dayanışması, Ovacık'ta TKP-DHF, Mazgirt'te ise ÖDP-DHF ittifakına yaslanıyordu. Belediye yönetimlerini Ovacık'ta 49 oyla CHP'den, Mazgirt'te ise 29 oy farkla EMEP'ten devralan DDHD, Hozat'ta 50 oyla farkla ikinci sırada yer aldı.

DDHD 2019 yerel seçimlerine bu sefer beş adayla katılıyor. Ovacık, Mazgirt ve Hozat'ın yanı sıra Pülümür ve Dersim merkez için de aday çıkaran ittifakın sloganı "Söz yetki karar Dersim halkına". Beş aday arasında en popüler isim ise Dersim adayı Fatih Mehmet Maçoğlu. Dolayısıyla sosyalistler arasında yüz yüze veya sosyal medyada süregiden tartışmaların odağında yine Maçoğlu var.

Maçoğlu'nun adaylığını destekleyenlerin temel motivasyonu, Dersim'de CHP ve HDP'den bağımsız bir şekilde devrimcilik yapılabildiğini göstermek. Maçoğlu, kendisine 2014'te neden CHP veya HDP'den aday olmadığı sorulduğunda son derece açık konuşmuştu: "CHP'yi seçmememim sebebi nettir. Biz sosyalistiz, CHP ise sosyalist değil. HDP de sosyalist değil. Biz ise netiz, sosyalist siyasetiz." (4)

2014 yerel seçimlerinden 2015 genel seçimlerine uzanan kısa sürede önce "çözüm süreci"nin rafa kaldırılmasına, ardından hendek savaşlarına ve canlı bomba eylemlerine tanıklık ettik. Bu tabloya, Maçoğlu'nun listesinden seçildiği Türkiye Komünist Partisi'nin yerel seçimlerden hemen sonra parçalanmasını da eklerseniz, yukarıdaki ifadelerin gönül rahatlığıyla dile getirilmesini sağlayan konjonktürün kısa süre içerisinde ortadan kalktığını görebilirsiniz.

DHF'nin 2015 genel seçimlerinde HDP'yi destekleme kararı almasıyla, Maçoğlu da "sosyalist değil" dediği partiye oy vermiştir. Hayatın cilvesine bakın ki, 2014'te TKP listesinin kazandığı Ovacık'ta, TKP'nin parçalanmasından sonra kurulan Komünist

//

Maçoğlu'nun adaylığını destekleyenlerin temel motivasyonu, Dersim'de CHP ve HDP'den bağımsız bir şekilde devrimcilik yapılabildiğini göstermek. Maçoğlu, kendisine 2014'te neden CHP veya HDP'den aday olmadığı sorulduğunda son derece açık konuşmuştu: "CHP'yi seçmememim sebebi nettir. Biz sosyalistiz, CHP ise sosyalist değil. HDP de sosyalist değil. Biz ise netiz, sosyalist siyasetiz."

//

Parti'ye sandıklardan tek bir oy bile çıkmamıştır. (5) Maçoğlu bu tuhaf durum karşısında sadece, "Gönül isterdi ki onlar da HDP çatısı altında yer alsalardı" diyebilmiştir.

Maçoğlu "biz netiz" dese bile manzara hiç de öyle değil. DHF'yi (bugünkü SMF) 2015 seçimlerinde HDP ile ittifak yapmaya iten koşulların ortadan kalktığını değil, daha da ağırlaştığını söyleyebiliriz. (6) 102 belediyeden 94'üne kayyum atanan bölgede yerel seçimlerin temel motivasyonu, kayyum atanan tüm belediyeleri geri almak ve mümkünse kazanılan belediye sayısını arttırmak. Maçoğlu, "HDP'nin kayyum atanan belediyeleri, hatta daha fazlasını alacağından şüphemiz yok" derken elbette Dersim için henüz adaylığını açıklamamıştı. (7)

Dersim kendine has dinamikleri olan, Kürt sorununa, laikliğin korunmasına ve emek gündemine duyarlı toplumsal kesimlerin keskin hatlarla birbirlerinden ayrılamayacağı, özgün bir coğrafya. HDP'nin ve CHP'nin toplam oyların dörtte üçünü aldığı Dersim'de sosyalistlerin gücünü seçim aritmetiğine bakarak tartamayız.

31 Mart akşamı çıkacak sonuç çok net: Dersim tek adam rejimine boyun eğmemiş ve kayyumu defetmiş olacak.

(1) Daha ayrıntılı bilgi için bkz. "Yerel Yönetimler Maliyesi Çerçevesinde Toplumcu Belediyecilik: Fatsa ve Ovacık Örneği", Fidan Kılavuz, Cihan Yüksel.

(2) 2017 ortalarında kuruluşu ilan edilen Sosyalist Meclisler Federasyonu (SMF), Demokratik Halklar Federasyonu'nun (DHF) mirasını sahiplenen, İbrahim Kaypakkaya geleneğinden gelen, Maoçu bir sosyalist çevredir.

(3) Ovacık Belediyesi'nin öğrettikleri, <https://www.gazeteduvar.com.tr/forum/2019/01/16/ovacik-belediyesinin-ogrettikleri/>

(4) 'Komünist başkan'dan yeni parti cevabı, <https://www.gazeteduvar.com.tr/politika/2016/11/17/komunist-baskandan-yeni-parti-cevabi/>

(5) Ovacık'ta sıfır oy olan alan KP'ye tüm Dersim'de 9 oy çıkmıştır: Belediye başkanlığını kazandıği Ovacık'ta Komünist Parti'ye oy çıkmadı, <https://www.cnnturk.com/turkiye/belediye-baskanligini-kazandigi-ovacikta-komunist-partiye-oy-cikmadi?page=1>

(6) DHF, HDP ile seçim ittifakı kararı aldı, <https://www.evrensel.net/haber/109846/dhf-hdp-ile-secim-ittifaki-karari-aldi>

(7) Modelimiz Ovacık'la sınırlı kalmayacak, <https://www.gazeteduvar.com.tr/yazarlar/2018/10/06/fatih-mehmet-macoglu-modelimiz-ovacikla-sinirli-kalmayacak/>

Sosyal belediyecilik nedir? Sosyalist belediyecilik nedir?

Ovacık Belediyesi'nin sosyalist siyaset çerçevesinde ilçede yapabilecekleri tabii ki sınırlıdır. Tekrar etmek gerekirse, SMF dahil hiçbir sol çevre de zaten Ovacık'taki deneyimini Özlen'in belirttiği gibi "sosyalizm fragmanı" diye abartmamıştır. Kaldı ki Ovacık'ın umut olmasındaki esas mesele yasallık-meşruluk dengesinde kapitalist sistem sınırlarının zorlanmasıdır.

Tunca Özlen'in 20.01.2019 tarihinde "Gazete Duvar"da yayınlanan [yazısı](#); sosyalist belediyecilik, Dersim yerel seçimleri ve Ovacık Belediyesi'nin politikaları çerçevesinde doğru tespitleri kendi içinde barındırır da, önemli yanlışlıklar da içermektedir. Yazıdaki bir takım hataları burada belirttikten sonra, yazımızın esas gündemini oluşturan Tunca Özlen'in sosyalist belediyeciliğe bakışı eleştirilecektir.

Özlen ilk olarak yazısında; 2014'te SMF'nin (DDHD) Mazgirt'i EMEP'ten 29 oy farkla devraldığını söylemiştir. Fakat SMF, Mazgirt'i EMEP'ten devralmamıştır. 2014 yerel seçimlerinde Mazgirt'te ÖDP listesiyle seçime girip başarılı olan SMF, 2009

AZİZ KOCAİMAMOĞLU

yılındaki yerel seçimde de EMEP çatısı altında seçime girerek başarılı olmuştur. Yani seçimde başarılı olan siyasal aktör son iki dönemdir SMF'dir. İkinci olarak Özlen, HDP'nin ve CHP'nin Dersim merkezde toplam oyların dörtte üçünü aldığını iddia ederek tespitlerine devam etmiştir. Fakat yazar 2009 yılında SMF ile HDP bileşenleri arasında kafa kafaya giden seçimi es geçmektedir.

SOSYAL BELEDİYESİZLİK NEDİR?

Sosyalistler; kaynak yaratma, üretim, tüketim düzenleme, ekoloji, cinsiyet, katılım-özyönetim vb. toplumcu belediyeçilik siyasalarını sosyalist bir program temelinde uygularlar. 1980 sonrası neoliberal bir zeminde geliştirilen yerel yönetim siyasaları ise (yoksulluk yardımları, toplu sünnet törenleri, iftar çadırları vs.) sosyal belediyeçiliğin pragmatist uygulama çerçevesini oluşturur. AKP ve CHP gibi “sosyal belediyeçiliği” savunan siyasal partiler için, yoksul halkın geçim düzeyinde yerel yönetimler eliyle yaratılacak sınırlı bir refah artışı, sermaye düzeninin sürekliliğinin sağlanmasında önemli bir politikadır. Yoksulluğu yaratan koşulların tarihsel kökleri, ideolojik arka planı ve sınıfsal zemini ise sosyal belediyeçiliğin ilgi alanı dışındadır. Dolayısıyla sosyalist belediyeçilik perspektifiyle ortaya konulan uygulamaların benzerlerinin özellikle CHP'li “sosyal demokratlar” eliyle gerçekleştirilmeye çalışılması onları sosyalist yapmamaktadır. Kısmi kentsel uygulamaların popülist bir çerçevede başarılı olmaları nedeniyle CHP'li belediyeleri sosyalistlerin yönetiminde olan belediyelerle aynılaştırmak büyük bir yanıltır.

Günümüzde doğal-kültürel varlıkları yok eden, yeşil alanları ortadan kaldıran, kenti gökdelen-plaza bataklığına çeviren imar uygulamalarının hayata geçirilmesinde AKP'liler kadar CHP'li belediye meclis üyelerinin de payı vardır. Bugün İstanbul'un tarihsel belleğini oluşturan önemli mekanlarının egemen sınıf blokunun simgesel iktidarını yansıtan imgelerle (Kadıköy sahiline cami, Taksim Meydanı'na cami, Karaköy Meydanı'na cami, Rumeli Hisarı'na cami, İstanbul'un çatısı sayılan Çamlıca Tepesi'ne cami) doldurulmasında, Ankara'nın aydın birikiminin yok edilerek sıradan bir Anadolu kasabasına dönüştürülmesinde, İzmir'den Türkiye'yi pazarlayacak yeni küresel kent yaratma çabasında; CHP bilfiil AKP kadar suçludur. “Yerelde kalkınma” hedefiyle tarımı desteklediğini iddia eden, CHP'nin en gözde yerel yönetimlerinden İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin siyasal çizgisinin (kent merkezindeki makyaj düzenlemeleri ile birlikte), AKP'den içerik olarak pek farkı olmadığını anlamak için, Aziz Kocaoğlu'nun bir demecinde “sivil toplum örgütü, oda, moda diye” niteleyerek kendince küçümsediği Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi'nin dava ve basın açıklamalarına bakmak yeterlidir.

“

Günümüzde doğal-kültürel varlıkları yok eden, yeşil alanları ortadan kaldıran, kenti gökdelen-plaza bataklığına çeviren imar uygulamalarının hayata geçirilmesinde AKP'liler kadar CHP'li belediye meclis üyelerinin de payı vardır. Bugün İstanbul'un tarihsel belleğini oluşturan önemli mekanlarının egemen sınıf blokunun simgesel iktidarını yansıtan imgelerle (doldurulmasında, Ankara'nın aydın birikiminin yok edilerek sıradan bir Anadolu kasabasına dönüştürülmesinde, İzmir'den Türkiye'yi pazarlayacak yeni küresel kent yaratma çabasında; CHP bilfiil AKP kadar suçludur.

”

TUNCA ÖZLEN'E CEVAP: SOSYALİST BELEDİYESİZLİK NEDİR?

Tunca Özlen, 20 Ocak'ta Gazete Duvar'da yayınlanan yazısında 16 Ocak'ta yine aynı mecradaki [yazıma](#) referansla, "tek ilçede sosyalizm" in kurulamayacağı savı üzerinden kapitalist ülkelerde sosyalist belediyesizliğin mümkün olmadığını savunmuş ve yazısının bir bölümünde şunları ifade etmiştir:

"...Tıpkı, Sovyetler Birliği ile kıyaslandığında okyanusta bir damla gibi kalan Ovacık'ı 'tek ilçede sosyalizm' veya 'küçük Moskova' (benim yazıma referansla) başlığı altında tartışamayacağımız gibi... Ovacık'ı adeta "tek ilçede sosyalizm" olarak resmetmeye çalışmak ise, reel sosyalizmin mirasını değersizleştiren, anlamsız bir çaba..."

Öncelikle şunun altı çizilmesi gerekir ki reel sosyalizmi tecrübe eden ülkelerdeki sosyalist belediyesizlik ile kapitalist ülkelerdeki sosyalist belediyesizliğin farklı anlamları vardır. Kaldı ki sosyalist ülkelerdeki yerel yönetim deneyimleri bile örgütlenme ve amaç bakımından birbirinden farklı içeriklere sahiptir (Yugoslavya, Çin ve SSCB deneyimlerinin farklılıkları incelebilir). Diğer taraftan kapitalist ülkelerde hayata geçirilmeye çalışılan sosyalist belediyesizlik, devrimci stratejide yalnızca taktiksel bir anlamı barındırmaktadır. Yani Ovacık, Mazgirt ve Hozat Belediyeleri'nin alınması ile SMF bu ilçelerde sosyalizmi kurmamıştır. Ceberrut-despot devlet gerçekliğinde bunun imkânı da yoktur. SMF'nin bunu iddia ettiği de hiçbir yerde görülmemiştir. Bu iddia, yazarın öznel görüşlerinin ötesinde bir anlam ifade etmemektedir.

Bununla birlikte Tunca Özlen; Ovacık Belediyesi'nin, 1920'lerde ve 1930'larda özellikle kapitalist Batı Avrupada yaşam bulan "Küçük Moskovalar"a benzetilmesini de ayrıca eleştirmiştir. 16 Ocak'ta yayınlanan yazımda bahsedildiği üzere, "Küçük Moskovalar" tanımı, anılan dönemde Komünist Partiler'in belediyesizlik politikalarını icra ettikleri kentleri tanımlamak için 50 yıl önce konulan bir isimdir. Yani Moskova'yı işaret eden tabirdeki iddia dışında "Küçük Moskovalar"ın kapitalist sistem içerisinde başarabildikleri, en fazla Fatsa'nın ülkemizde yapabildiği kadardır. Kaldı ki söz konusu partiler, siyasal çizgilerini 1950'lerle birlikte reformist ve revizyonist bir hatta demirlemiş ve yönettikleri belediyeleri de teker teker kaybetmişlerdir. Kaybetmeleri de normaldir. Yarın Ovacık Belediyesi de kaybedilebilir. Geçmiş deneyimler şunu göstermiştir ki, tek ülkede sosyalist devrim başarıya ulaşabilir. Fakat bu devrimin korunması ve pekiştirilmesi ezilen dünyanın diğer coğrafyalarında gerçekleşecek devrimlere bağlıdır. Benzer şekilde tek ilçede sosyalistlerin yerel yönetimlerde sağladığı başarının sürekliliği de yine ülkenin diğer kentlerinde yaratılacak yeni başarılar ile sistemleşecektir.

//

"Küçük Moskovalar" tanımı, anılan dönemde Komünist Partiler'in belediyesizlik politikalarını icra ettikleri kentleri tanımlamak için 50 yıl önce konulan bir isimdir. Yani Moskova'yı işaret eden tabirdeki iddia dışında "Küçük Moskovalar"ın kapitalist sistem içerisinde başarabildikleri, en fazla Fatsa'nın ülkemizde yapabildiği kadardır. //

Tunca Özlen yazısının devam eden kısmında şunları ifade etmiştir:

“... Ovacık'ta sosyalist belediyeciliğin uygulandığını, sosyalizmin bir tür fragmanını izlediğimizi söyleyemeyiz. Kapitalist üretim ilişkilerinin belirleyiciliği bir tarafa, gözü önünde serpilip düzene dışı bir yönetim pratiğine iktidarın müsamaha göstereceğine inanmamız için ortada hiç bir neden yok...”

Ovacık Belediyesi'nin sosyalist siyaset çerçevesinde ilçede yapabilecekleri tabii ki sınırlıdır. Tekrar etmek gerekirse, SMF dahil hiçbir sol çevre de zaten Ovacık'taki deneyimini Özlen'in belirttiği gibi “sosyalizm fragmanı” diye abartmamıştır. Kaldı ki Ovacık'ın umut olmasındaki esas mesele yasallık-meşruluk dengesinde kapitalist sistem sınırlarının zorlanmasıdır. Hukuki dayanak olmadan fakat meşru bir zeminde Ovacık'ta boş duran hazine arazilerinin üretime açılması halk yararına önemli bir adımdır. Söz konusu faaliyet sonrası merkezi yönetim, Ovacık'taki yoksul üreticiler kullanmasın diye bu arazileri endüstriyel tarım yapılması amacıyla sermayeye pazarlamaya çalışmıştır. Yine Ovacık Belediyesi Başkan Danışmanı (ki şu anda SMF'nin Ovacık adaydır) Hayati Güngören ve daha birçok faaliyetçisinin cezaevinde bulunması, devletin Ovacık'ı çok da es geçmediğini göstermektedir. Bugün, devletin kayyumlar aracılığıyla özel olarak Kürt siyasal hareketine yüklenmesindeki esas nedenin Ortadoğu ve özel olarak Suriye siyaseti olduğu herkesin malumudur. Diğer yandan bu durum, devletin genel olarak Türkiye devrimci hareketine kayıtsız kaldığının göstergesi değildir. Şu anda oturmamış olan Ovacık modelinin kurumsallaşması, gelişmesi ve derinleşmesi halinde; devletin şiddet aygıtlarının daha yoğun şekilde bu ilçeye yöneleceği açıktır.

2014 yılından günümüze SMF'nin Mazgirt, Hozat ve Ovacık'ta sergilediği politika ve uygulamalar ile birlikte ÖDP, EMEP ve HDP'nin geçmiş deneyimleri; Tunca Özlen'in yapılamaz diye iddia ettiği sosyalist belediyeciliğin sosyal belediyecilikten farklı olarak hangi ilkelere yaslanmak zorunda olduğuna dair önemli veriler sunmuştur. Sol-sosyalist kesimlerin tecrübeleri çerçevesinde değerlendirilebilecek sosyalist yerel yönetim ilkeleri şu şekilde sıralanabilir:

- Yerel yönetimlere ilişkin pratik-politik hat devrimci stratejinin taktiksel boyutunu oluşturmaktadır. Dolayısıyla nasıl ki odalarda ve sendikalarda sosyalist siyaset yürütülüyorsa yerel yönetimlerde de gerçekleştirilebilir.
- Yerel yönetim programı, sosyalist devrim programının yalnızca bir parçasını oluşturmaktadır. Belediyeleri sosyalistlerin kazanması ile sosyalizm gelmeyecektir.
- Sosyalist özne yerel siyasette belirleyici bir kurum olan

//

Bugün, devletin kayyumlar aracılığıyla özel olarak Kürt siyasal hareketine yüklenmesindeki esas nedenin Ortadoğu ve özel olarak Suriye siyaseti olduğu herkesin malumudur. Diğer yandan bu durum, devletin genel olarak Türkiye devrimci hareketine kayıtsız kaldığının göstergesi değildir. Şu anda oturmamış olan Ovacık modelinin kurumsallaşması, gelişmesi ve derinleşmesi halinde; devletin şiddet aygıtlarının daha yoğun şekilde bu ilçeye yöneleceği açıktır.

yerel yönetimler aracılığıyla, sosyal belediyeçilikten farklı olarak özyönetim politikalarını hayata geçirecek araçları yaratmalıdır.

- Kaynak yaratma, piyasaya müdahale ve üretim süreçlerindeki sosyalist politika, gündelik yaşamda hantallığı ve muhtaçlığı geliştirmemeli; halkı, temel haklarını aramak için merkezi yönetim üzerinde baskı unsurları olarak örgütlemelidir.
- Hizmetler özel sektör aracılığıyla değil bizzat belediyenin kendi olanakları ile gerçekleştirilmelidir.
- Toplumun ekonomik refahını arttırma amacı, tek başına ekonomizmi ifade etmektedir. Sosyalist belediyeçilik, ekonomik talepleri siyasal taleplere dönüştürerek, kendinde kentli” den “kendisi için kentli” yi yaratmalıdır.
- Yerel siyaset; ulusal, bölgesel ve küresel siyasetle iç içe geçmiş durumdadır. Dolayısıyla; mikro milliyetçilik, mekân fetişizmi ve yerel şovenizm tehlikesine karşı, sosyalist modeli yaymak ve diğer toplumcu yerel yönetimlerle ortak platformlarda birleştirmek sosyalist belediyeçiliğin temel görevidir.

Sonuç olarak; halk, gerek yerel ölçek gerekse merkezi siyaset alanında, sosyalist kesimlerin iddiasızlığı sebebiyle umutlarını düzen partilerinin kurtarıcılara teslim etmiş durumdadır. 2018 Cumhurbaşkanlığı seçiminde Muharrem İnce şahsında yitirilen kurtarıcı beklentisi, 2019 yerel seçimlerinde Aziz Kocaoğlu, Mansur Yavaş ve Ekrem İmamoğlu gibi piyasa-liberaller aracılığıyla yeniden diriltilmeye çalışılmaktadır. CHP'nin her seçim dönemi yarattığı bu illüzyonu ortadan kaldırarak, kendilerinden başka kurtarıcıları olmadığını halka göstermek sosyalistlerin temel sorumluluğudur. Bu sorumluluğu gerçekleştirmenin yerel siyasette üç temel sac ayağı bulunmaktadır: Sosyal belediyeçiliğe karşı sosyalist belediyeçilik (ideolojik mücadele), parazit-rant ekonomisine karşı, üretimci “nohut-fasulye sosyalizmi” (ekonomik mücadele), AKP'ye ve emperyalizme karşı sokaklar, fabrikalar, tarlalar, işgaller (siyasal mücadele).

”

Burada iş bütün televizyon kumandalarında ortak olan birkaç kanala ve elbette asgari bir gazetecilik seviyesini tutturmayı amaç edinen her kesimin ulaşabildiği gazetelere düşüyor. Nihayetinde medyanın işlevi gerçeğin bilgisini üretmek ve gerçeğin gerçeğe en yakın temsilini sağlamak. Fakat medya taziye evlerini dahi ayırtırdıkça toplumun parçalanmış (fragmante) hale gelmesi ve yasta bile ortaklaşamaması elbette kaçınılmaz.

”

Önceki seçim sonuçlarına göre, İstanbul Belediye Başkanlığı'nı kim kazanabilir?

İstanbul, Türkiye seçmeninin önemli bir çoğunluğunu barındırdığı için ve aynı zamanda, ülkeyi temsil edecek düzeyde, her sosyo kültürel ve ekonomik yapıdan insanın yaşadığı bir il olduğu için, buradaki sonuçlar, Türkiye genelindeki sonuçlarla yakın bağlantılar oluşturuyor.

İstanbul'da, 56 milyon 322 bin yurt içi seçmenin yaklaşık yüzde 20'si (10 milyon 559 bin seçmen) yaşıyor. Yerel seçimlere dört ay kala, İstanbul'da kimin kazanacağı merak konusu...

İlçelerdeki bugünkü duruma baktığımızda, 39 ilçesi bulunan İstanbul'un 25 ilçe belediyesi AK Parti, 14 ilçe belediyesi ise CHP tarafından yönetiliyor. AK Parti tarafından yönetilen 25 ilçede, İstanbul seçmeninin yüzde 71,3'ü, CHP tarafından yönetilen 14 ilçede ise seçmenin yüzde 28,7'si yaşıyor.

İstanbul, Türkiye seçmeninin önemli bir çoğunluğunu barındırdığı için ve aynı zamanda, ülkeyi temsil edecek düzeyde, her sosyo kültürel ve ekonomik yapıdan insanın yaşadığı bir il olduğu için, buradaki sonuçlar, Türkiye genelindeki sonuçlarla yakın bağlantılar oluşturuyor.

FİLİZ AYDIN KOÇ

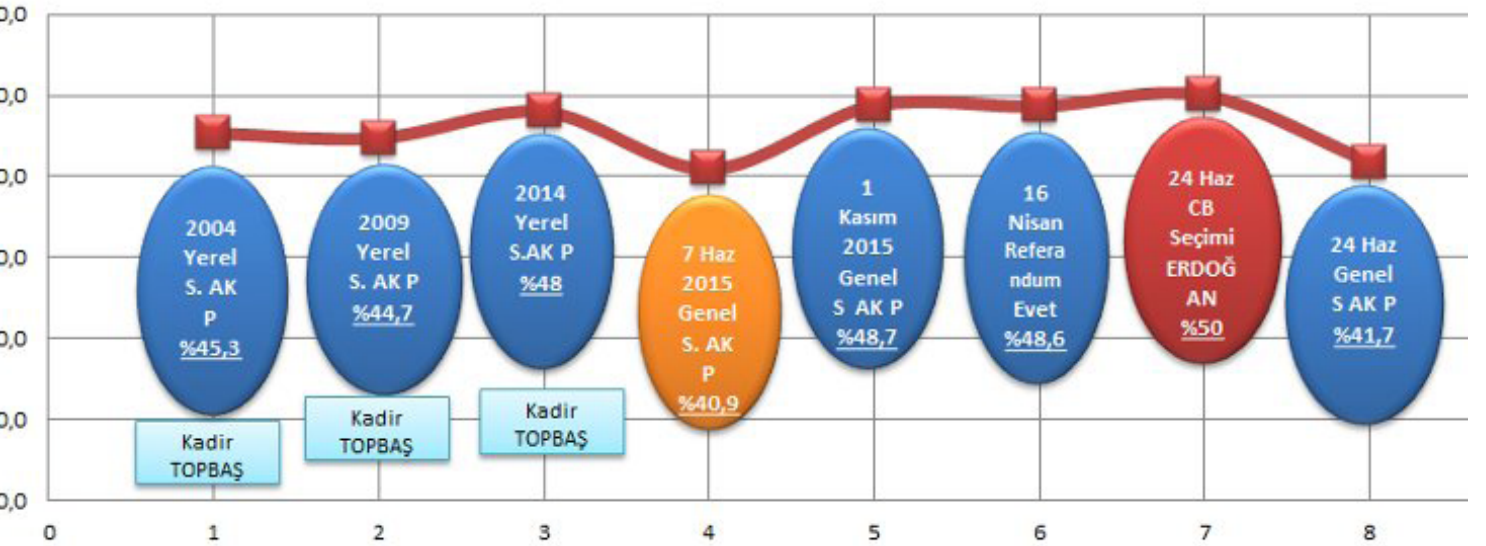
Biz bu yazıda, anket sonuçlarından ziyade, geçmiş seçim sonuçlarını baz olarak, yaklaşan yerel seçimlerde hangi partilerin ne kadar kazanma şansı olduğunu anlamaya çalıştık.

İSTANBUL'DA AK PARTİ'NİN OY DEĞİŞİMİ

Ülkedeki son iki seçime özgü siyasi partilerin ittifak yaparak seçime girmelerinin yoğun olarak tartışıldığı bir ortamda, eski seçim sonuçlarının analizi hem ayrı bir boyut kazanıyor, hem ayrı bir önem kazanıyor.

İstanbul'da AK Parti'nin oy değişimini görebilmek için, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 24 Haziran Cumhurbaşkanlığı seçiminde aldığı oy oranı ile 16 Nisan 2017 Referandumunda "Evet" oy oranının da AK Parti oyları ile birlikte değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu bağlamda 2004 yerel seçimlerinden 24 Haziran 2018 genel seçimlerine kadar oy oranlarına karşılaştırmalı baktığımızda aşağıdaki grafik görünümü oluşuyor.

İstanbul AK Parti /Erdoğan Yerel- Genel- CB- Referandum Seçim Sonuçları Karşılaştırması

Bu grafikten de görüldüğü üzere AK Parti en düşük oy oranına (yüzde 40,9) 7 Haziran 2015'de; en yüksek oy oranını ise (yüzde 50) 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanlığı seçiminde ulaşmıştır. 7 Haziran'daki en düşük oy oranından sonra 1 Kasım 2015'de MHP ile yapılan ittifak ile yüzde 48,7'ye ulaşırken, 16 Nisan 2017 Referandumunda yüzde 48,6 "Evet" ve 24 Haziran cumhurbaşkanlığı seçiminde Erdoğan'ın tek başına aldığı yüzde 50 oy, AK Parti'yi İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ni kazanabilmek için 30 Mart 2019'da da MHP ile ittifaka itmektir. Ki MHP de İstanbul'da belediye başkan adayı çıkarmayacaklarını ifade ederek desteklerini açıklamıştı. MHP'nin 24 Haziran'da oy oranı yüzde 8,1 iken 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde yüzde 4 oranında oy almıştır. 24 Haziran'da AK Partinin yüzde 42 oyu ile MHP'nin yüzde 8'lik oyunun toplamının yüzde 50'ye ulaşması ve muhalefet bloğunun parçalı olması göz önünde bulundurulduğunda AK Partinin İstanbul'u kazanma ihtimali CHP'den daha yüksektir.

İSTANBUL'DA SONUCU MUHALEFET BELİRLEYECEK!

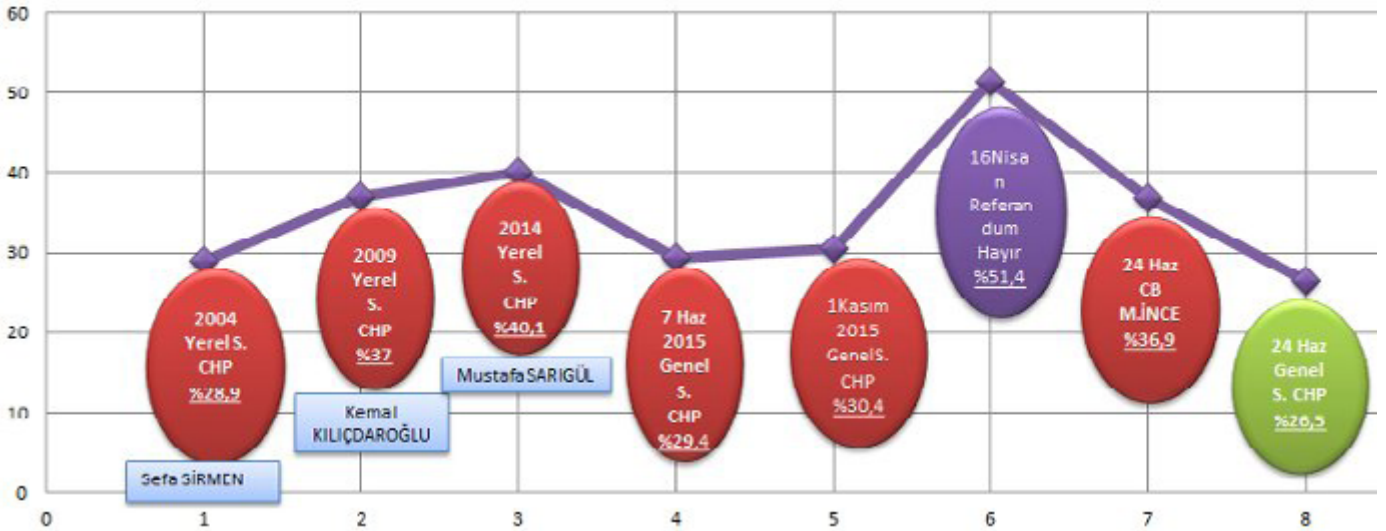
16 Nisan referandumunda “Hayır” oy oranının yüzde 51,4 çıkması İstanbul’un muhalefet partileri tarafından doğru aday ve strateji ile kazanılabileceği konusunu sürekli gündemde tutuyor.

24 Haziran’da AK Parti’nin aldığı yüzde 41,7 ve ittifakı MHP’nin aldığı yüzde 8,1 oy oranı toplamda yüzde 49,9 ederken Hayır oy oranı ile arasında yüzde 1,5 oy farkı kapanamıyor.

Ana muhalefet partisi CHP’nin 2004 yerel seçimlerinden bu yana 24 Haziran’a oy değişimine baktığımızda ise AK Parti’ye kıyasla daha bir iniş- çıkış yaşadığı görülmektedir.

16 Nisan referandumunda Hayır oranı yüzde 51,4 ile tavan yaparken, 24 Haziran genel seçimlerinde CHP 2004’ten sonra en düşük oy oranına (yüzde 26,5) gerilemiştir.

İstanbul CHP/ M. İNCE Yerel-Genel- CB-Referandum Seçim Sonuçları Karşılaştırması

2004 yerel seçimlerinde CHP adayı Sefa Sirmen’in yüzde 28,9’luk oy oranını, Kemal Kılıçdaroğlu yüzde 37’ye, 2014 yerel seçimlerinde de Mustafa Sarıgül ile yüzde 40,1’e çıkarırken; aradan geçen dört yılın sonunda 24 Haziran genel seçimlerinde CHP’nin oy oranının yüzde 26,5’e gerilemesi birçok tartışmayı da beraberinde getirmektedir.

Diğer yandan CHP’nin Cumhurbaşkanı adayı Muharrem İnce’nin 24 Haziran’da aldığı oy oranının da (yüzde 36,9) hem 2009’da CHP adayı Kılıçdaroğlu’ndan hem de 2014’te Mustafa Sarıgül’den daha düşük olduğu görüldü; partisinden yaklaşık 10 puan daha yüksek oy alması partisinin oy kaybını kısmi olarak kapattığı şekilde yorumlanabilir.

Diğer partilere baktığımızda; İYİ Parti 24 Haziran’da İstanbul’da yüzde 8,1 oy; Saadet Partisi yüzde 1,5; HDP ise yüzde 12,5 oy aldı. Millet İttifakı açısından değerlendirdiğimizde CHP+İYİ Parti+SP’nin toplam oyu yüzde 36,1 yaparken HDP oyu ile birlikte bu oran maksimum %48,1’e ulaşabiliyor. Burada, “CHP, HDP, İYİ Parti bir arada olabilir mi? Seçmen nasıl bir oy verme davranışı gösterir?” sorularına net bir şey elbette söylenemez.

İstanbul'un muhalefet tarafından kazanılabilme olasılığı, ancak Muharrem İnce ve diğer partilerin oy oranlarının bileşkesi ile ortaya çıkıyor. İnce'nin Cumhurbaşkanı adayı olarak aldığı oy oranının (yüzde 36,9), İYİ Parti, Saadet Partisi ve HDP oylarını birlikte değerlendirdiğinde toplam oran yüzde 59'lara kadar yükseldiği görülmektedir. Dolayısıyla İnce'nin cumhurbaşkanı adayı olduğu koşulların değişmediği varsayımı altında İnce'nin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı olması halinde muhalefetin İstanbul'u kazanabilme ihtimali ortaya çıkıyor.

İSTANBUL İLÇELERİNDE SON DURUM!

24 Haziran genel seçim sonuçlarına göre CHP 14 ilçenin bazılarını kaybetme riski ile karşı karşıya. Bu ilçeler;

CHP Ataşehir'de 30 Mart 2014'de yüzde 49,7 oy alarak kazanmışken 24 Haziran'da CHP yüzde 33,6'ye gerilemiş, AK Parti ise CHP'yi geçerek yüzde 36,9 oy almıştır. İYİ Parti yüzde 8,1.

CHP Avcılar'da 30 Mart 2014'de yüzde 44 oy alarak kazanmışken 24 Haziran'da CHP yüzde 33,4'e gerilemiş, AK Parti ise CHP'yi geçerek yüzde 35,1 oy almıştır. İYİ Parti yüzde 8,4.

CHP Beylikdüzü'nde 30 Mart 2014'de yüzde 50,8 oy alarak kazanmışken 24 Haziran'da CHP yüzde 33,4'e gerilemiş, AK Parti ise CHP'yi geçerek yüzde 35,9 oy almıştır. İYİ Parti yüzde 10,7.

CHP Büyükçekmece'de 30 Mart 2014'de yüzde 47,6 oy alarak kazanmışken 24 Haziran'da CHP yüzde 32,9'a gerilemiş, AK Parti ise CHP'yi geçerek yüzde 37,9 oy almıştır. İYİ Parti yüzde 8,1.

CHP Kartal'da 30 Mart 2014'de yüzde 44,9 oy alarak kazanmışken 24 Haziran'da CHP yüzde 32,1'e gerilemiş, AK Parti ise CHP'yi geçerek yüzde 37,6 oy almıştır. İYİ Parti yüzde 8,7.

CHP Sarıyer'de 30 Mart 2014'de yüzde 51,1 oy alarak kazanmışken 24 Haziran'da CHP yüzde 35,1'e gerilemiş, AK Parti ise CHP'yi geçerek yüzde 35,6 oy almıştır. İYİ Parti yüzde 8,6.

Burada vurgulanması gereken bir diğer önemli husus ise CHP'li 14 belediyede hem AK Parti hem de CHP'nin, İYİ Parti nedeni ile oy kaybettiğidir. AK Parti ortalama yüzde 5 oy kaybederken CHP'nin yüzde 15 oy kaybetmesi kritik kazanılan ilçelerde CHP-İYİ Parti ittifakını gündeme getirmektedir. Aksi halde altı ilçede sonuç CHP aleyhine değişebilir.

AK Partili 25 ilçe belediyesine de aynı bakış açısı ile baktığımızda durum AK Parti açısından riskli görünmemektedir. 24 Haziran 2018 seçimlerindeki AK Parti oy oranlarına baktığımızda 25 ilçenin tamamında AK Parti yine birinci parti durumundadır. CHP ile en yakın oy farkı yüzde 10,2 ile Küçükçekmece ilçesi iken en büyük fark ise yüzde 48,7 ile Sultanbeyli'dir. Yani AK Parti belediyelerinin bir başka parti tarafından kazanılma ihtimali bile neredeyse yoktur.

AK Partili 25 ilçe belediyesinde AK Parti'nin 30 Mart 2014'e göre oy kaybı 24 Haziran'da yüzde 3,8'dir. Bu oy kaybı oranı da en düşük oy farkının -yüzde 10,2 olduğu bilindiğinde- başka bir parti tarafından kazanılmasını sağlamaya yetmemektedir. Dolayısıyla AK Parti'nin mevcut 25 ilçede MHP ittifakına ihtiyaç duymadığı görülmektedir.

Sarı belediyecilik

Eğer kültür merkezi, parklar ve mekanlara verilen isimler bir ideolojik hatırlatma içermiyor olsaydı (Yani, Türkan Saylan Kültür Merkezi, Deniz Gezmiş Parkı vb.) o kentin, o ilçenin, o yörenin sosyal demokrat bir belediye tarafından yönetildiğini nasıl anlardınız? Ortada bir model var mı? Ne yazık ki, ortada bir model yok ama bir tarz var. Sarı belediyecilik tarzı bu.

CHP İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu, CHP'nin 2019 yerel seçimlerinde kullanacağı sloganın "Halk için, halkla beraber, hep birlikte halkın İstanbul'unu kuracağız" olacağını açıkladı.

Acaba, aslan sosyal demokratlar, İstanbul halkına adayınızı siz belirleyeceksiniz, İstanbul'da Gezi Parkı'nda önseçim yapıyoruz, isteyen herkes aday olabilir, hodri meydan der mi?

Genel Merkez otoritesini egemen kılmadan ya da örgüt fetişizmi yaratmadan, cesaretle, korkmadan, gücünü parti içi denge-lerden değil, halkın sağduyusundan alan bir deneme yapmak mümkün mü?

ÖZCAN BARIPOĞLU

Dudaklarınıza müstehzi bir gülümseme yayıldığını görür gibiyim.

Aslında, Belediyeler olmasaydı CHP'yi yönetmek çok daha kolay olurdu, eminim.

Yerel iktidarın mali ve idari yönden görece özerk hali (artık bunun da içi boşalmış görünüyor) siyasetin kendi meşrebince yapılabilmesine olanak veriyor. Belediyelerin, doğal olarak da “Belediye reislerinin” elindeki imkân ve kabiliyetin parti içi siyaseti dizayn etmek için kullanılması, CHP içindeki “kanlı savaşların” belediyeler üzerinden seyretmesine neden oluyor. Belediye başkan adaylıklarının tabandan ve örgütsel denetim mekanizmalarından uzak bir şekilde genel merkez marifetiyle belirlenmesi ise belediyeler ve genel merkez arasındaki simbiyotik ilişkiyi biçimlendiriyor. Bu anlamda Baykal zamanında yerleşen bu gelenek bozulmadan devam ediyor.

Özetle “sen beni seç ben de seni”...

Önümüzde yerel seçimler var ve CHP cephesi bu sürece çok iyi hazırlanıyor, yani yöneticilerin iddiası bu yönde.

Şimdi bir soru soralım!

Eğer kültür merkezi, parklar ve mekanlara verilen isimler bir ideolojik hatırlatma içermiyor olsaydı (Yani, Türkan Saylan Kültür Merkezi, Deniz Gezmiş Parkı vb.) o kentin, o ilçenin, o yörenin sosyal demokrat bir belediye tarafından yönetildiğini nasıl anlardınız?

Ortada bir model var mı? Ne yazık ki, ortada bir model yok ama bir tarz var.

Sarı belediyecilik tarzı bu.

Bu tarzın birkaç temel özelliği var. Bu belediyecilik anlayışı vitrin görünümünü itibarıyla “sol” bir görünüm ihtiva eder.

Solcu yazarların ve kahramanların isimleri binalara, parklara, bahçelere verilip, sol seçmenlerin gönülleri hoş tutulurken, arka planda, kentsel rant paylaşımının bir parçası olmak mümkündür. Bu paylaşım partiler ve ideolojiler üstü bir mahiyet arz eder.

Bu tarzın siyasal kompozisyonu, sol ideolojinin tarihsel, sosyal birikimini oluşturan referanslardan uzaktır, siyasi tavırdan arındırılmış bir yönetim kültürü hakimdir. Aktörler, taraf olmayı sevmezler, iyi hesap yaparlar, değerlerin tutsağı olmazlar.

//

Sarı belediyecilik tarzı bu.

Bu tarzın birkaç temel özelliği var. Bu belediyecilik anlayışı vitrin görünümünü itibarıyla “sol” bir görünüm ihtiva eder. Solcu yazarların ve kahramanların isimleri binalara, parklara, bahçelere verilip, sol seçmenlerin gönülleri hoş tutulurken, arka planda, kentsel rant paylaşımının bir parçası olmak mümkündür. Bu paylaşım partiler ve ideolojiler üstü bir mahiyet arz eder.

//

Çünkü değerler iş yapmaz. Çünkü değerler “menkul” değildir, “rantabl” hiç değildir.

Belediyeye, kamuya ait kaynakları, imkânları dağıtarak veya kullanarak, gücü bölüştüren böylece kendi iktidarını tahkim eden organize bir tasarımdır söz konusu olan.

Siyasetçilik bir iş, siyaset ve parti ise organize işlerin aracı kurumudur.

Belediye başkanları ve yakınlarının mal varlıkları, belediye kaynaklı, inşaat ve rant ilişkisi üzerinden oburlaşan işadamı tayfası iktidar olma ve kamusal kaynakların kullanılması hakkında yeterince ipucu sunar.

Bu çerçevede, vitrini sol sarı belediyeçilik anlayışı, “halka yardım” temelinde yürütülürken, sistemli, yapısal bir sosyal belediyeçilikten uzak bir tarz izlenir. Zaten kısıtlı imkanlarla sürdürülen sosyal destek çalışmalarının büyük reklamlarla halka tanıtılması ise sadece belediye başkanının kahramanlaştırılmasına hizmet eder.

Belediyelerle iş yapan şirketlerin gizli-açık paydaşları arasında her partiden birilerinin bulunması bir tesadüf değildir ve genel siyaset düzleminde, iktidar ve muhalefet arasında seyreden sert kapışmanın yerel yönetimlerde neden olmadığını da izah eder.

Başkan, belediye bürokrasisi ve bu ilişki ağına birinci dereceden katılan iş çevrelerinin oluşturduğu oligarşik yapı belediyeyi sarıp sarmalar. Tüm bu siyasal – ekonomik ağ aynı zamanda belediyelerdeki taşeron sistemiyle de ilişkilidir ve siyasetin finansmanını sağlayan önemli bir mekanizma olarak not edilmelidir.

Öte yandan sistem klientalisttir. Belediye kaynaklarının ve imkânlarının kullanımında “müşterilik” ilişkisi inşa ederek, bu ilişkiden beslenen partili bir kitle yaratarak devamlılığını garanti altına alır. Bu ilişki ilçe-il kongreleri ve giderek kurultay delegeliği sistemini vesayet altına alan hegemonik bir ilişkiye evrilir.

Bu itibarla tüm bu tablodan ortaya çıkan şey, sembolik olarak “sol” bir belediye gibi görünen bu anlayışın bir yanılgıdan ibaret olduğu, esasen bu tarzın icraat ve yönetim anlayışı bakımından kategorik olarak “sağ” bir belediyeçilik olduğu gerçeğidir.

Önümüzdeki yerel seçimlerde İstanbul önemli bir sınav verecek gibi görünüyor.

“

Bu çerçevede, vitrini sol sarı belediyeçilik anlayışı, “halka yardım” temelinde yürütülürken, sistemli, yapısal bir sosyal belediyeçilikten uzak bir tarz izlenir. Zaten kısıtlı imkanlarla sürdürülen sosyal destek çalışmalarının büyük reklamlarla halka tanıtılması ise sadece belediye başkanının kahramanlaştırılmasına hizmet eder.

”

Hiç şüphesiz belediye başkanı adayı, öyle tesadüflerle, saf ve samimi beklentilerle belirlenmez. Lobiler, çıkar grupları hatta mafyöz gruplar bile devreye girebilir, pazarlıklar yapılır, finansman sağlanır ve karşılığı beklenmeye başlanır. Eğer farklı bir belediyeçilik projesi modellemeye kalkarsanız, bundan ilk rahatsızlık duyacak olanlar sizi aday yapanlar olacaktır.

“Halkın İstanbul’u” bu kraterleşmiş, çok katmanlı yapıyı parçalamadan nasıl kurulacak? Bakalım, İstanbul İl Başkanlığı bu denkleme nasıl müdahale edecek? Edebilecek mi, gücü yetecek mi, elinde yeni bir model var mı, bilmiyoruz.

Ama mevcut modellere bakılırsa işi pek kolay değil gibi.

Sarı belediyeçiliğin mimarı olan eski başkanlar, İstanbul sermayesi ve CHP arasında köprü vazifesi gören “itibarlı siyasetçiler” meydanı pek boş bırakacak gibi görünmüyor.

Bütün krizlerini aşarak, ülkedeki tüm kurum ve kuralları sadece kendi tasarrufu altında tutan AKP iktidarı karşısında, siyaset üretemeyen, yorgun, kırılğan bir muhalefet partisinin yerel seçimlerde toplumsal bir motivasyon yaratması zor görünüyor.

Yerel seçim yanılmasına kapılmadan, yeni bir siyaseti örmek ise ideolojik ve tarihsel bir sorumluluğu gerektirir ki, bu da bugünkü CHP yönetimini aşan bir mesele olarak ortada duruyor.

“

Sarı belediyeçiliğin mimarı olan eski başkanlar, İstanbul sermayesi ve CHP arasında köprü vazifesi gören “itibarlı siyasetçiler” meydanı pek boş bırakacak gibi görünmüyor.

“

Devrimci - Halkçı Yerel Yönetimler
Umut ve Mücadele Mekanlarından Deneyimler

Yayına Hazırlayan: **İbrahim Gündoğdu, Ahmet Kerim Gültekin**
Yayınevi: **Patika Kitap**
Baskı Yılı: **2013**
Sayfa Sayısı: **240**

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı Türkiye'de Uygulanabilirliği

Yazar: **Murat Aygen**
Yayınevi: **Hiperlink Yayınları**
Baskı Yılı: **2018**
Sayfa Sayısı: **221**

Kitaplarda 'Yerel Yönetimler'...

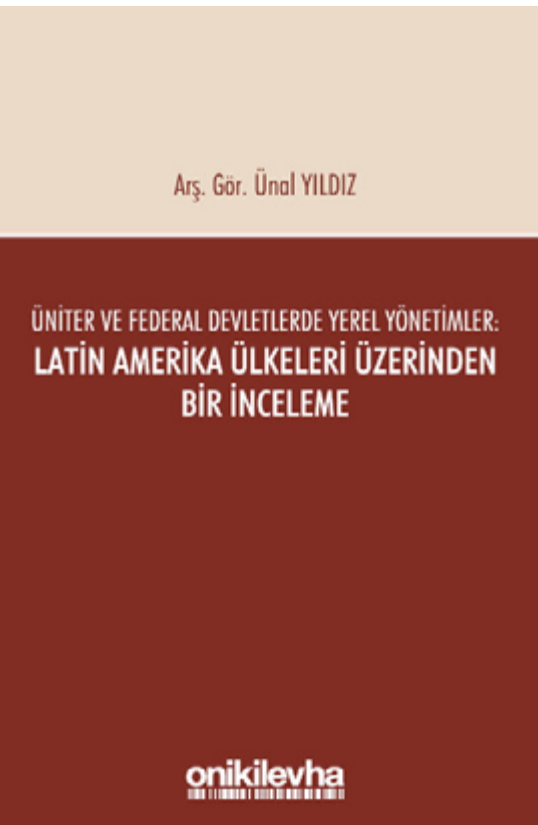
Demokrasi Mücadelesinde Yerel Yönetimler

Yazar: **Sarya Baran**

Yayınevi: **Aram Yayınları**

Baskı Yılı: **2003**

Sayfa Sayısı: **289**

Üniter ve Federal Devletlerde Yerel Yönetimler: Latin Amerika Ülkeleri Üzerinden Bir İnceleme

Yazar: **Ünal Yıldız**

Yayınevi: **On İki Levha Yayınları**

Baskı Yılı: **2018**

Sayfa Sayısı: **260**

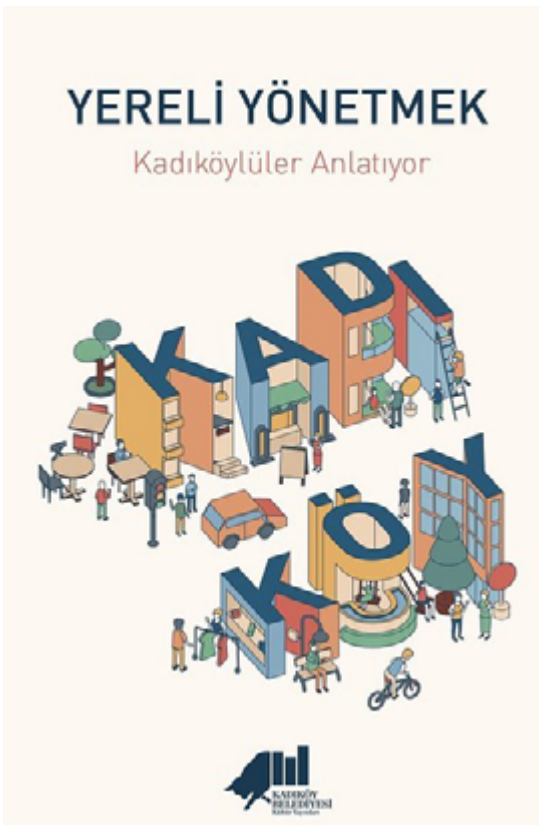
Giresun Rumları ve Gayrimüslim Bir Belediye Başkanı: Kaptan Yorgi Konstantinidi Paşa

Yazar: **Sezai Balcı**

Yayınevi: **Libra Yayınları**

Baskı Yılı: **2012**

Sayfa Sayısı: **204**

Yereli Yönetmek : Kadıköylüler Anlatıyor

Yazar: **Kolektif**

Yayınevi: **Kadıköy Belediyesi**

Baskı Yılı: **2018**

Sayfa Sayısı: **192**

Kitaplarda 'Yerel Yönetimler'...

Modernleşme Projesinin Mekanı: Taksim Belediye Gazinosu

Yazar: **Sena Yapar**

Yayınevi: **Libra Yayınları**

Baskı Yılı: **2018**

Sayfa Sayısı: **234**

Toplumcu Belediye Nam-ı Diğer Belediye Sosyalizmi

Yazar: **Sonay Bayramoğlu**

Yayınevi: **Notabene Yayınları**

Baskı Yılı: **2015**

Sayfa Sayısı: **173**

Özelleştirme
Neo - Liberalizmin Türkiyedeki
Belediye Hizmetlerinin
Görülmesi Üzerindeki Etkisi

Yazar: **Yüksel Koçak**
Yayınevi: **Savaş Yayınları**
Baskı Yılı: **2011**
Sayfa Sayısı: **250**

Piyasaya Karşı Halkı Korumak
İçin Toplumcu Belediye

Yazar: **İlyas Osmanağaoğlu**
Yayınevi: **Memleket Yayınları**
Baskı Yılı: **2014**
Sayfa Sayısı: **728**

Kitaplarda 'Yerel Yönetimler'...

Belediye Başkanı Seçilmek İstiyorum

Yazar: **Ahmet Yiğittop**

Yayınevi: **Elips Kitap**

Baskı Yılı: **2009**

Sayfa Sayısı: **417**

Yerel Yönetimler ve Kütüphane Hizmetleri: İstanbul'da Belediye Kütüphaneleri

Yazar: **Ümit Konya**

Yayınevi: **Hiperlink Yayınları**

Baskı Yılı: **2017**

Sayfa Sayısı: **102**

**Yerel Yönetimler ve Cinsiyet :
Kadınların Kentte Görünmez
Varlığı**

Yazar: **Ayten Alkan**
Yayınevi: **Dipnot Yayınları**
Baskı Yılı: **2005**
Sayfa Sayısı: **264**

**Belediyecilik Sanatı
Ankara'nın Belediye
Başkanları:1973-1994**

Yazar: **Muharrem Güneş**
Yayınevi: **Detay Yayınları**
Baskı Yılı: **2008**
Sayfa Sayısı: **280**